

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΗΤΕ

ΜΑΧΟΜΕΝΗ ΚΡΗΤΗ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΦΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Πάνω στην έκδοσή μας

Μ. ΚΑΚΟΥΔΑΚΗ και Μ. ΒΛΑΝΤΑ: 'Από την ποίσητορία και ιστορία της ΚΟΜΜ. ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Σ. ΧΑΡΙΤΑΚΗ: Το πρόβλημα της Σουλτανίνας

ΓΙΑΝΝΗ Δ. ΤΣΙΒΗ: 'Από την επανάσταση του 1866

Β: 'Από τη δουλιά μας στις γυναίκες

Μ. ΒΛΑΝΤΑ: Μερικά προβλήματα καθοδήγησης της ΚΟΜΜ. ΟΡΓΑΝ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ε. ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΗ: τὰ 5 χρόνια του ΕΑΜ.

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ (Γεγονότα και Σχόλια).

ΧΑΝΙΑ, Σεπτέμβρης 1946

ΧΡΟΝΟΣ Δ: ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 500

ΕΘΝ. ΒΙΒΛ. ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ
75587
ΧΧΧ-V-LIII

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 - ΧΑΝΙΩΝ - 37/3
 - Περιοδική - 1186
 Αρ. απόδ. απόδ. 1186

ΜΑΧΟΜΕΝΗ ΚΡΗΤΗ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
 ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ. ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΧΡΟΝΟΣ 1ος ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1 ΧΑΝΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1946	ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΑΤ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΡ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 2.10	ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ: ΔΡ. 6000 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ: ΔΡΑΧΜΕΣ 500
---	--	---

ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Ἡ κρητικὴ ζωὴ εἶναι μιὰ ἰστο-
 ρία ξενικῶν κατακτήσεων καὶ ἐπα-
 ναστάσεων, ἀναστατώσεων καὶ ὀλο-
 καυωμάτων. Ἡ Κρήτη ζεῖ καὶ μά-
 χεται. Ἡ Κρήτη μάχεται καὶ ζεῖ. Ἐ-
 χει ἔννοια μόνο σὰ «μαχόμενη Κρή-
 τη».

Ἡ Κρήτη εἶχε τραβήξει ἀπὸ
 παλὰ τὴν προσοχὴ τῆς ἀγγλικῆς
 πολιτικῆς. Στὸ ἄσπονδο ἐνδιαφέρον
 τῆς βρετανικῆς διπλωματίας ὀφεί-
 λεται κατὰ ἓνα μεγάλο ποσοστὸ τὸ
 ὅτι ἡ Κρήτη κρατήθηκε τόσα χρόνια
 κάτω ἀπὸ τὸν ξενικὸ ζυγὸ, παρὰ τὶς
 ἐπαναστάσεις καὶ τοὺς ἀσταμάτη-
 τούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ τῆς, παρὰ τὸ
 γεγονός ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς
 λαϊκοὺς ξεσηκωμοὺς πέτυχαν καὶ ἐ-
 ξουδετέρωσαν τὴν τούρκικη ἀντίστα-
 ση. Ἡ Ἀγγλία προτιμοῦσε τὴν Κρή-
 τη κάτω ἀπ' τὸν τούρκικο ζυγὸ, πα-
 ρὰ λεύτερη. Γιατὶ εἶναι εὐκολώτερο
 νὰ πάρεις τὴ θέση τοῦ Κατακτητῆ σ'
 ἓνα λαὸ σκλάβο, παρὰ νὰ κατακτή-
 σεις ἓνα λαὸ λεύτερο. Δὲν εἶναι λί-
 γα τὰ παραδείγματα καὶ σφαγῶν ἀ-
 κόμη τοῦ κρητικοῦ λαοῦ ἀπὸ τοὺς
 Τούρκους μέ ὑπόδειξη τῶν Ἀγγλων
 τὴν ὥρα μάλιστα, ποὺ παρίσταναν
 τοὺς προστάτες τῶν Χριστιανῶν. Εἶ-
 ναι πολλὰ τὰ παραδείγματα, ποὺ
 μαρτυροῦν πὼς προτίμησαν νὰ πα-
 ραδώσουν ἄοπλο τὸν Κρητικὸ Λαὸ
 στὴν ἐγκληματικὴ μανία τῶν βαρ-
 βάρων κατακτητῶν καὶ τελευταῖα ἀ-
 κόμη τῶν Γερμανῶν, παρὰ νὰ τοῦ
 διαθέσουν τὰ μέσα—ἄν καὶ ἦταν
 μπορετὸ—νὰ πολεμήσει ἐναντιὰ τους.

Σήμερα πάλι ἡ Κρήτη βρίσκεται
 στὸ κέντρο τῆς ἀρπαχτικῆς βουλι-

μίας τοῦ ἀγγλικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ.
 Ὅλες οἱ προσπάθειες τῆς Ἰντέλλι—
 τζεν Σέρβις εἶναι πὼς νὰ κρατη-
 θεῖ ἡ Κρήτη σὰν ἀγγλικὴ βάση. Αὐτὸ
 εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης
 τῶν... «Συμμάχων», γιὰ τὸ αἶμα
 ποῦχυσε ὁ Κρητικὸς Λαὸς στὰ 1941
 γιὰ τὰ προστατευθοῦν οἱ Ἀγγλοι,
 ποὺ ἐγκαταλείφθηκαν στὸ νησί. Αὐ-
 τὸ ἐκφράζεται στὸ σύνθημα, ποὺ
 καλλιεργοῦν ἐπίμονα: «Αὐτονόμηση
 κάτω ἀπὸ τὴν ἀγγλική... προστα-
 σία».

Ἡ ἀγγλικὴ προπαγάνδα ἐπι-
 στρατεύει κάθε ὑποῦλο μέσο, κάθε
 ξεθωριασμένη θεωρία γιὰ νὰ πείσει
 τοὺς Κρητικούς νὰ δεχθοῦν τὴν ἀγ-
 γλικὴ Κατοχὴ σὰν... «ἐξασφάλιση
 τῆς ἀνεξαρτησίας τους ἀπὸ κάθε ξέ-
 νη ἐπιβουλῆ». Εἶναι χαρακτηριστικὴ
 ἡ θεωρία, ποὺ σερβίρουν ἐπίσημοι
 ἄγγλοι πράχτορες πὼς τάχα οἱ Κρη-
 τικοὶ εἶναι διαφορετικὴ ράτσα ἀπὸ
 τοὺς ἄλλους Ἕλληνες καὶ γι' αὐτὸ
 πρέπει νὰ χωρίσουν. «Νὰ γίνεῖ ἡ
 Κρήτη σὰν τὴν Αὐστραλία, ποὺ τότε
 δὲν θὰ φοβᾶται κανένα».

Ὁ Κρητικὸς Λαὸς ὅμως ἔχει
 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ. Θεωρεῖ τὸ
 νησί του ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς
 Ἑλληνικῆς Πατρίδας.

Ὁ Κρητικὸς Λαὸς εἶναι ἀποφα-
 σμένος νὰ κάνει καὶ σήμερα ὁσοδή-
 ποτε σκληροὺς ἀγῶνες καὶ ἂν χρεια-
 σθεῖ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΙΝΕΙ Ἡ ΚΡΗ-
 ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. Καὶ ὁ Κρητικὸς Λα-
 ὸς εἶναι σὲ θέση νὰ ἐπιβάλεῖ τὴ θέ-
 λησή του.

Ὁ νικηφόρος ἀγῶνας του στὸ
 Θέρισο ἐναντιὰ στὶς τότε 4 Μεγάλες

Δυνάμεις για την ένωση της Κρήτης με την υπόλοιπη Ελλάδα είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυναμικότητας και της απόφασης του. Οί άγωνες αυτοί οί έθνικοί του Κρητικού Λαού για τη Λευτεριά και την Άνεξαρτησία του νησιού άποτελοϋν τό ένα κομμάτι της πάλης του. Δυνάμεις τους είναι όλος ό έργαζόμενος Λαός με πρωτοπορία την Έργατική Τάξη.

Τήν αυτόνόμηση έπιζητοϋν μονάχα οί πουλημένοι πράχτορες και μιζαδόροι τών Άγγλων και λίγοι παρασυρμένοι, που ό άριθμός τους έλαττώνεται καθημερινά άπ' άφορητή την πολιτική τών Άγγλων στην Ελλάδα. Οί μηχανορραφίες τών Άγγλων και ή προσπάθειά τους για έκφυλισμό, άπό τό χασίς ως τις ψεύτικες και άπατηλές ύποσχέσεις, δέν βρήκαν πέραση στην Κρήτη.

* *

Ό οικονομικός και πολιτικός έλεγχος, που άσκει τό ξένο κεφάλαιο στην Ελλάδα με όλες τις συνέπειες της οικονομικής έξαθλίωσης, της φασιστικής διακυβέρνησης, της όργάνωσης του μονόπλευρου έμφύλιου πολέμου, της έξόντωσης κάθε δημοκρατικού στοιχείου, δέν έξαιρει την Κρήτη. Ό μόχθος του Κρητικού Λαού, τά προϊόντα, που διαλεχτά παράγει ή κρητική γή, ή συσσώρευση τών αγαθών άπό τη δουλειά δέν καταναλώνονται για τις κρητικές άνάγκες. Φεύγουν για ξένους μπεζαχτάδες.

Άν δέν βρήκε ή «Λαοπρόβλητη» έδω τά καθάρματα, που της χρειάζονται για ν' άρχίσει την άλληλοσφαγή, δέν καθυστέρησε νά φέρει άμιγείς «έθνικόφρονες» χίτες και ταγματасφαλίτες, που είναι «είδικοί» στην όργάνωση και έκτέλεση τών δολοφονιών. Μιά σειρά έπεισόδια, άπό την παράνομη κατακράτηση βιβλίων, που κυκλοφοροϋν έλεύθερα και νόμιμα στην άγορά ως στα χιτλερικής μορφής μπλόκα της Κοζαρέ και τη δολοφονία του άγωνιστή Ρούσου δείχνουν καθαρά πώς ύπάρχει κι' έδω «προδιαγεγραμμένο σχέδιο» για νά άνάψουν τόν μονόπλευρο έμφύλιο πόλεμο. Άν ως την ώρα δέν έ-

χει γενικευθεί ή φωτιά, αυτό όφείλεται στην ψυχραιμία του Κρητικού Λαού, που βασιζεται στη συναισθηση της δυνάμης του και που δέν πρόκειται νά την λυγίσουν οί πεζοναυτες του κ. Βούλτσου και οί τραμπούκοι της Χ.

Στην Κρήτη, όπως κι' άλλου, ό πόλεμος δέ σκόρπισε μόνο τό θάνατο. Κατάστρεψε την παραγωγή και τις παραγωγικές πηγές. Γέμισε περισσότερο άπό κάθε άλλη περιοχή της Χώρας με χαλάσματα και μολυσματικές έστιες τό νησί. Η «Λαοπρόβλητη» όχι μόνο δέ σκοτίζεται για την άνοικοδόμηση, μά—ή ύπόθεση του άνθελουσιακού άγώνα τό δείχνει—κι' όπου γίνεται κάποια προσπάθεια, δέν άργεί νά την καταστρέψει.

Τά παραπάνω πείθουν πώς όλα τά προβλήματα και οί άγώνες του Έλληνικού Λαού γενικά είναι ύπόθεση και του Κρητικού Λαού. Πρωταρχικό είναι κι' έδω ή συμφιλίαση. Μόνο αυτή μπορεί νά άπομονώσει τους λίγους ταραξίες, νά σώσει την Κρήτη άπό τη φρίκη της άλληλοσφαγής και της έρήμωσης τών χωριών.

Ό άγώνας για τη Δημοκρατία, που σήμερα είναι τό κεντρικό καθήκον για κάθε Έλληνα, βρίσκει τόν Κρητικό Λαό στην πρώτη γραμμή. Οί μακρόχρονοι άγώνες του για τη Λευτεριά χαλύδωσαν τη δημοκρατική του συνείδηση. Τό μίσος, που τρέφει ή Μοναρχία και όλοι οί αϋλόδουλοι για κάθε τί τό κριτικό, πύργωσαν τό πείσμα του και γρανίτωσαν την άπόφασή του.

Στις άλλες χώρες της άπελευθερωμένης Εϋρώπης και ξεχωριστά στις χώρες της Νοτιανατολικής Εϋρώπης ή άνοικοδόμηση προχωρεί άλλματικά. Η πολιτισμένη ζωή κι' ή προκοπή άπλώνεται με καταπληκτικούς ρυθμούς. Στην Ελλάδα ή ζωή κατάντησε μαρτύριο. Έκει κυβερνά ή Λαϊκή Δημοκρατία. Έδω ό Φασισμός. Μόνο με σκληρούς άγώνες θά μπορέσει ό λαός της Κρήτης μαζί μ' όλο τόν υπόλοιπο έλληνικό λαό νά βγει άπό τό σημερινό χάος και νά περάσει κι' αυτός στο δρόμο της

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δέν είναι και λίγοι οί «σοφολογιώ-
τατοι» νεοέλληνες, πού προσπάθησαν
ν' «άποδείξουν» πώς τó κομμουνιστικό
κίνημα στην Ελλάδα δέν είναι γέννημα
τών νεοελληνικών συνθηκών, αλλά δη-
μιούργημα των «πρακτόρων τής Μό-
σχας.

Δέν είναι λίγοι εκείνοι, πού διακή-
ρυσσαν και διακηρύσσουν πώς είναι άρκε-
τό νά κοπούν μερικά ήγετικά κεφάλια
«πρακτόρων τής Μόσχας» γιά νά σβήσει
ó κομμουνισμός από τήν Ελλάδα. Και εί-
ναι αλήθεια óτι έκοψαν ως τώρα, όχι
μερικά, αλλά πολλές χιλιάδες κεφάλια.

Ήρθαν στιγμές, κατά τή βασιλομε-
ταξική διχτατορία τής 4ης Αυγούστου,
πού σκέπαζαν τήν Ελλάδα οί κραυγές
φασιστών κανιβάλων, πού γιορτάζουν τήν
«όριστική έξόντωση του κομμουνισμού».
Κατά τήν περίοδο αυτή, βασάνισαν, δο-
λοφόνησαν, διαπόμπευσαν παράχωσαν
ζωντανούς στις έλληνικές βασιλίδες, ξέ-
ρισαν στά νησιά του θανάτου, πολλές
χιλιάδες κομμουνιστές. Τó φωτεινό ού-
ρανό τής Ελλάδας σκέπαζε μαύρος πυ-
χτός καπνός από τό κάψιμο τής άριστε-
ρής φιλολογίας. Γύρω από τις φωτιές,
πού μετάρτεπαν σέ στάχτη έργα πολιτι-
σμού, χόρευαν σάν δαίμονες τής κόλα-
σης όλος ó υπόκοσμος τής Ελλάδας.

Οί άποστάτες—δηλωσίες έγλυφαν
κεί, πού κάποτε έφτυναν και κεί, πού κά-
ποτε «πίστευαν» πετούσαν τά σάλια τής
προδοσίας. Βάραγαν μέ τήν προδοσία
τους πισώπλατα δεσμώτες αγωνιστές

δημοκρατικής εξέλιξης και τής ειρη-
νικής ανοικοδόμησης. Ή Κ.Ο. Κρή-
της παλεύει επί κεφαλής του λαού
και καθοδηγεί τους αγώνες του.
Σκοπός του περιодικού μας είναι με
τήν πεύρα τής 'Οργάνωσής μας να
φωτίσει αυτούς τους αγώνες κατά
τής άγγλικής έπιβουλης γιά τήν οί-
κονομική άνύψωση των εργαζομένων
γιά τήν νίκη τής Δημοκρατίας, γιά
τή συμφιλίωση του λαού και τήν
προκοπή του τόπου, γιά τό θρίαμβο
τής Λαϊκής Δημοκρατίας. Ή «Μαχό-
μενη Κρήτη» Θάχει τις στήλες της
άνοιχτές γιά κάθε τίμιο Έλληνα,
πού με τή συνεργασία του μπορεί
νά συμβάλει στην προώθηση όλων
αυτών των ζητημάτων.

και λαό. Πολλοί απ' αυτούς πέρασαν ά-
νοιχτά με τήν 4η Αυγούστου κι' έγιναν
οί πιό θηριώδεις βασανιστές, οί πιό άμεί-
λιχτοι διώχτες του λαού και των άγω-
νιστών του.

Ή πλουτοκρατική όλιγαρχία και τό
ξένο κεφάλαιο, πού λυμαινόνταν χρόνια
και χρόνια τήν Ελλάδα, είχαν ξένοιαστα
ξαπλώσει πάνω στο χρυσάφι, από τά κόκ-
καλα των Έλλήνων βγαλμένο. Ό κομ-
μουνισμός είχε «έξοντωθεί» στην Έλλά-
δα! Όσο γιά μερικούς άμετανόητους
κομμουνιστές, πού ζούσαν στις ελληνικές
βασιλίδες, αυτοί, άν δέν «πηδούσαν» ένα-
ένας, σάν τους Μαρουκάκη και Βουλιανά-
το από τις ταράτσες των άσφαλειών, θά
σάπιζαν σιγά-σιγά, μά σίγουρα στ' άνή-
λιαγα μουντρούμια, ώσπου να τους στεί-
λει άναυλα ή 4η Αυγούστου στον άλλο
κόσμο. Και τότε ούτε σάν άνάμνηση δέν
θά ύπάρχει ó κομμουνισμός γιά τήν
Έλλάδα. Έτσι σκέφτονταν ντόπιοι και
ξένοι άφεντάδες ξαπλωμένοι στα χρυ-
σάφια τους.

Οί άμετανόητοι δεσμώτες, αυτοί οί
ζωντανόι θαμμένοι, έβλεπαν τά πράγματα
με άλλο μάτι. Και μαζί τους ή εργατιά.
Όποιο τον καιτε στα στήθια ή πίστη στη
δύναμη τής εργατιάς κι' όλου του εργα-
ζόμενου λαού, κείνους νικάει τή μούχλα
τής φυλακής, τήν πείνα, τά βασάνα, τρυ-
πάει τό σκοτάδι και βρίσκει τό φώς, νι-
κάει τό θάνατο. Φυλακισμένη ήγεσία, ά-
λυσοδεμένη, άποκεφαλισμένη εργατιά έ-
σφιγγαν τά δόντια και τις γροθίες άπο-
φασισμένοι να κερδίσουν τή νίκη.

Σάν τό φοίνικα, πού αναγεννιέται ά-
πό τή στάχτη του, τό «έξοντωμένο γιά
πάντα» Κ.Κ.Ε. μετάρπάηκε, μέσα στη
φωτιά τής πάλης γιά τήν εθνική λευτε-
ριά, τό πιό μεγάλο πολιτικό κόμμα τής
Έλλάδας.

Κάτω από τή «σιγουριά», πού δη-
μιουργούν τ' άγγλικά όπλα, όλοι αυτοί
οί «σοφοί» και άσοφοι, οί έξ επαγγέλμα-
τος δήμιοι, τά παχύδερμα του ντόπιου
και ξένου κεφαλαίου, έχασαν τή «μι-
κρή λεπτομέρεια», πού άποτελεί ένα
ιστορικό δίδαγμα. Ό κομμουνισμός
δέν είναι δυνατό να έξοντωθεί. Μό-
νο, άν κόψει κανείς τά κεφάλια ό-
λων των ελλήνων, μόνο άν με τά
δέν ξαναεπιτρέψει σ' ανθρώπους να
κατοικήσουν αυτή τή μικροσκοπική
γωνιά του πλανήτη μας, πού φέρνει
τό δοξασμένο όνομα Έλλάδα, μόνο

τότε θά ἐξοντωθεῖ ὁ κομμουνισμός. Μά τέτοια δύναμη δέν ὑπῆρξε οὔτε μπορεῖ νά ὑπάρξει καί στό μέλλον.

Ἡ προϊστορία καί ἡ ἱστορία τῆς Κομμουνιστικῆς Ὀργάνωσης στήν Κρήτη, πού θά δώσουμε σέ σειρά ἄρθρα συνεργατῶν τοῦ περιοδικοῦ μας, θ' ἀποδείξει μέ ἱστορικά ντοκουμέντα ὅτι ἡ γέννηση καί ἀνάπτυξη τῆς εἶναι ἀπόλυτα δεμένη, εἶναι γέννημα τοῦ ἐργατικοῦ καί γενικά τοῦ λαϊκοῦ κινήματος στήν Κρήτη. Μά δέν θά γραφοῦν αὐτά τὰ ἱστορικά ἄρθρα μόνο γιά ν' ἀποδείξουν ὅτι ἡ Κομμουνιστική Ὀργάνωση Κρήτης εἶναι γέννημα τῶν ντόπιων συνθηκῶν. Βέβαια δέν ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἐπίδραση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος στήν Εὐρώπη ἦταν ἰσχυρή πάνω στό ἐργατικό μας κίνημα σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα καί ἐπομένως καί στήν Κρήτη. Ὅποιος ἀρνιέται τήν ἐπίδραση τοῦ ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα Κόσμου στήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας καί τῶν ἰδεῶν μέσα στήν Ἑλλάδα, κείνος ἢ εἶναι τέλεια ἀμαθής ἢ εἶναι ἕνας μικροσπατεῶνας. Ἄλλο ὅμως ἐπίδραση καί ἄλλο γενεσουργός αἰτία.

Ἡ πάλι τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Κρήτης, ἡ πάλι ὅλου τοῦ ἐργαζομένου κρητικοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ εἴτε ἔτσι εἴτε ἄλλοιῶς, δουλειά τῶν κομμουνιστῶν τῆς Κρήτης καθὼς καί μερικῶν ἄλλων μὴ κομμουνιστῶν, ἀλλά πρωτοπόρων ἀνθρώπων, πού εἶναι κοντά καί συνεργάτες μας. Αὐτὴ ἡ πάλι ἔχει δώσει πλούσια διδάγματα, πολύτιμα γιά τοὺς σημερινούς ἀγωνιστές, πού ὀργανώνουν καί καθοδηγοῦν τοὺς σημερινούς μεγάλους λαϊκοὺς δημοκρατικοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες στήν Κρήτη. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ κυριώτερος λόγος, πού γράφονται τὰ ἄρθρα γιά τὴν προϊστορία καί τὴν ἱστορία τῆς Κομμουνιστικῆς ὀργάνωσης.

Ἡ Κρήτη, ὅπως εἶναι γνωστό, χάρις στήν ἀντίδραση τῶν Ἀγγλων κυρίως, ἀπελευθερώθηκε μόλις τὸ 1913 ἀπὸ τὸ Τούρκικο ζυγὸ καί ἐνώθηκε μέ τὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα. Κάτω ἀπὸ τὴν Τουρκοκρατία, ἡ οἰκονομία στήν Κρήτη εἶχε κλειστό χαρακτήρα. Βιομηχανία δέν ὑπῆρχε καί ἡ βιοτεχνία δέν ἦταν πολὺ ἀνε-

πτυγμένη. Παρ' ὅλο, πού ἡ Κρήτη εἶναι νησί, δέν εἶχε ἐμπορικὸ στόλο καί κατὰ συνέπεια οὔτε τὸ ναυτικὸ προλεταριάτο τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν νησιῶν. Οἱ λίγοι ἐργάτες πού ὑπῆρχαν ἦταν ὀργανωμένοι μαζί μέ τ' ἀφεντικά στὰ ἐσνάφια. Μόνο στὶς ἀρχὲς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα ἀρχίζουν νά δημιουργοῦν οἱ ἐργάτες χωριστὰ καθαρὰ ἐργατικὰ σωματεία.

Μέ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Κρήτης ἀπὸ τὸ Τούρκικο ζυγὸ καί προπάντων μετὰ τὴν ἐνωσὴ τῆς μέ τὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα ἀρχισαν κάποιες ἀνταλλαγές, πού τόνωσαν τὴν ἐλάχιστη ἐμπορευματικὴ παραγωγή. Ἡ ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, κυρίως στὴ βιοτεχνία, αὐξήσε τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐργατῶν στὰ κέντρα, δυνάμωσε τὴν ἐκμετάλλευσή τους, ἀνάγκασε τοὺς ἐργάτες νά ὀργανωθοῦν σ' ἐργατικὲς ἐπαγγελματικὲς ὀργανώσεις. Ἐτσι, μετὰ τὸ 1910 ἔχουμε ἴδρυση πολλῶν ἐργατικῶν σωματείων στὰ κυριώτερα κέντρα τοῦ νησιοῦ καί προπάντων στὸ Ἡράκλειο.

Μέ τὴν μικρασιατικὴ καταστροφή, χιλιάδες πρόσφυγες ἐγκαταστάθησαν τόσο στὰ πρῶνι τούρκικα τσιφλίκια, ὅσο καί στὰ κέντρα τοῦ νησιοῦ. Οἱ πρῶτοι ἐπιδόθηκαν στήν καλλιέργεια τῆς γῆς καί οἱ δεύτεροι στὸ ἐμπόριο, βιοτεχνία καί μερικοὶ ἴδρυσαν βιομηχανίες ἐπεξεργασίας γεωργικῶν προϊόντων. Ὁ μικρὸς γεωργικὸς πρόσφυγικὸς κληρὸς ἀνάγκασε τοὺς ἀγροτικὰ ἀποκαταστημένους πρόσφυγες νά ἐπιδοθοῦν σὲ μικροκαλλιέργειες, κυρίως σταφίδας σουλτανίνας. Ἐτσι ἔχουμε ἀλματώδη ἀνάπτυξη τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς καί στήν ἀγροτικὴ οἰκονομία. Στὴν Κρήτη πιά ἔχουμε καί καπιταλιστικὴ παραγωγή καί καπιταλιστικὸ τρόπο ἐκμετάλλευσῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν μεσαίων στρωμάτων. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες καί μέσα στήν ἐπαναστατικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου καί τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου, τὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα στήν Κρήτη—μέ κέντρο τὸ Ἡράκλειο—ἀναπτύσσεται καί μέσα ἀπ' αὐτὸ γενιέται ὁ πρῶτος ὄμιλος τοῦ «Σοσιαλεργατικοῦ»—ἀργότερα—Κομμουνιστικοῦ—Κόμματος Ἑλλάδας στὸ Ἡράκλειο στὶς 12 Ἰουλίου 1919.

14—7—46

ΜΗΤΣΟΣ ΒΛΑΝΤΑΣ

Ἡ ἸΔΡΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΙ' ΕΡΓΑΤ. ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Α'.

Πρὶν νά ἰδρυθοῦν χωριστὰ ἐργατικὰ σωματεία ὑπῆρχαν τὰ «ἐσνάφια», συντεχνίες. Σ' αὐτὰ ὀργανωνόνταν τόσο τ' ἀφεντικά ὅσο καί οἱ ἐργάτες. Σ' αὐτὲς τὶς ὀργανώσεις τ'

ἀφεντικά εἶχαν τὸ δικαίωμα τοῦ «ἐκλέγειν καί ἐκλέγεσθαι» καί οἱ ἐργάτες μόνο τὸ δικαίωμα ψήφου κι' αὐτό, ἂν ἐπὶ ἕνα χρόνον πλήρωναν ταχτικὰ τὶς συνδρομὲς τους στὸ σωματεῖο. Οἱ μαθητευόμενοι ἐργάτες

δὲν εἶχαν οὔτε τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου. Σ' ἓνα καταστατικό συντεχνίας ὑπάρχει ἄρθρο πού καθορίζει: «Πᾶν μέλος καταβάλλον ἐπὶ ἓν ἔτος ταχτικῶς τὰς ἐβδομαδιαίας καταβολάς του, ἔχει δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, πλὴν τῶν μαθητευομένων. Μόνον δὲ οἱ καταστηματάρχαι τὸ τοῦ ἐκλέγεσθαι». Ἡ ὀργάνωση τῶν ἐργατῶν μαζί μὲ τ' ἀφεντικά καὶ μάλιστα μὲ λιγότερα δικαιώματα ἀπὸ τ' ἀφεντικά, ἀποτελεῖ ἀπόδειξη πὼς οἱ ἐργάτες δὲν ἀποτελοῦσαν ἀκόμα τάξη γιὰ τὸν ἑαυτό τους.

Οἱ συντεχνίες τῶν «μαστόρων, καλφάδων καὶ παραγιῶν», ἐμφανίζουσι πολλές φορές, στὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας, ἐθνικὴ δράση σκεπασμένη κάτω ἀπὸ θρησκευτικὰς τελετές. Τὸ ἐλληνικὸ βιοτεχνικὸ κεφάλαιο συγκροῦνταν μὲ τὸ τούρκικόν. Καὶ ἡ σύγκρουση αὐτὴ ἐκφράζονταν πολλές φορές μὲ ἐθνικοθρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις. Αὐτὲς οἱ συντεχνίες ἦσαν ὄργανα ἐξυπηρέτησης μόνο τῶν ἐργοδοτῶν. Ἡ διατήρησις τῶν συντεχνιῶν ἀκόμα ὡς τις ἀρχὲς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ἀποτελεῖ ἀδιάψευστη ἀπόδειξη τοῦ φεουδαρχικοῦ τρόπου παραγωγῆς στὴν Κρήτη, τῆς ἀνυπαρξίας βιομηχανίας.

Τὸ πρῶτον ἐργατικὸν σωματεῖον ἰδρύεται στὸ Ἡράκλειον στὰ 1904 μὲ τὸν τίτλον: «Σωματεῖον Σιγαροποιῶν — Συσκευαστῶν — Τροχιστῶν — Καπνοκοπτῶν Ἡρακλείου». Τὸ σωματεῖον ἰδρύθηκε μὲ πρωτοβουλία τῶν ἰδίων τῶν καπνεργατῶν. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ἰδρύεται καθαρὰ ἐργατικὸν σωματεῖον ἐκεῖ, πού ἔχομε βιομηχανία μανιφατούρας, πού ἡ καπιταλιστικὴ ἐκμετάλλευσις εἶναι πῶς φανερὴ, πού ἡ δουλειὰ πολλῶν ἐργατῶν κάτω ἀπὸ τὴν ἴδιαν στέγη καὶ τὸν ἴδιον ἐργοδότη, δημιουργεῖ τὸ ὁμαδικὸ πνεῦμα, τὴ θέλησιν γιὰ κοινὴ ὀργάνωσιν καὶ δράσιν. Γιὰ τὴν ἱστορίαν ἀναφέρουμε ὅτι στὰ 1904—πρὶν ἀκόμα ἰδρυθῆναι τὸ καπνεργατικὸν σωματεῖον—οἱ καπνεργάται σκέφτηκαν νὰ δώσουν ὄλοι ἀπὸ ἓνα φράγκον γιὰ ν' ἀγοράσουν λαχεῖα ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἂν κέρδιζαν νὰ μοιραστοῦν μετὰ τὰ κέρδη τῆς συνασπισμένης τύχης

αὐτῶν. Καὶ στὰ μὲν λαχεῖα ἔχασαν ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ περιστατικὸν τῆς κοινῆς δράσεως φαίνεται πὼς ἐπαίξε κάποιον ρόλον γιὰ νὰ πάρουν ἀπόφασιν ἰδρύσεως σωματείου γιὰ τὴ διεκδικήσιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν.

Τὸ 1908 ἰδρύεται τὸ σωματεῖον τῶν οἰκοδόμων. Στὶς ἀρχὰς τοῦ 1914 ἰδρύεται τὸ σωματεῖον «ἐργατῶν Λιμένους». Στὶς 3 τοῦ Μάρτη 1914 ἰδρύεται τὸ σωματεῖον «τεχνιτῶν Ξυλουργῶν». Στὶς 20 Ἰουλίου 1914 ἰδρύεται τὸ σωματεῖον ὑποδηματοεργατῶν. Στὶς 21 τοῦ Δεκεμβρίου ἰδρύεται τὸ σωματεῖον Σανδαλεργατῶν. Στὶς 28 Δεκεμβρίου ἰδρύεται τὸ σωματεῖον ἐλαιοχρωματιστῶν. Στὶς 25 τοῦ Φλεβάρη στὰ γραφεῖα τῆς ἐφημερίδος «Ἐργάτης», παρνεῖται ἀπόφασις καὶ ἰδρύεται τὸ «Ἐργατικὸν Κέντρον Ἡρακλείου». Ἰδρυτικὰ σωματεῖα ἦσαν: Καπνεργατῶν, Λιμενεργατῶν, Οἰκοδόμων, Σανδαλεργατῶν, Τεχνιτῶν Ξυλουργῶν καὶ Ὑποδηματοεργατῶν. Ἡ πρώτη Ἐχτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ε.Κ. Ἡρακλείου ἀποτελέσθηκε ἀπὸ τοὺς: Ε. Ἀντωνάκης, Γ. Κυπριωτάκης, Γ. Πολυχρονάκης, Γ. Συνατσάκης, Δ. Σαλοῦστρου, Ν. Μαυράκης, Ν. Μπαρᾶ, Γ. Στεφανάκης, Γ. Τζερινιά, Ἀδάμ Καλλιουτάκης καὶ Χουσεῖν Ἀρναουτάκης. Μετὰ τὴν ἰδρύσιν τοῦ Ε.Κ.Η. ἰδρύονται τὰ σωματεῖα: «Σύνδεσμος Λεμβούων Ἡρακλείου», στὶς 8 Αὐγούστου 1915 καὶ «Σύνδεσμος Τυπογράφων ὁ Γουτεμβέργιος», τὸν Αὐγούστον 1915. Ἐπίσης, στὶς 12 Ἰουλίου 1915 ἰδρύθηκε ἀπὸ τὴν ἀντίδρασιν ὁ ἀντισύνδεσμος «Λιμενεργατικὴ Ἐνωσις Ἡρακλείου», πού ἀργότερα ἐνώθηκε μὲ τὸ σωματεῖον «ἐργατῶν Λιμένους».

Γιὰ τὴ δύναμιν τῶν σωματείων δὲν ὑπάρχουσι δυστυχῶς παρά ἐλάχιστα στοιχεῖα: Ἄ Κ α π ν ε ρ γ α τ ῶ ν ὄ λ ο ι ὄ ν ὄ λ ο ι μ ε λ ῶ ν 80. Ἄ π' αὐτὰ ἦσαν: Τσιγαροποιοὶ 30; συσκευαστῆς 6, κόφτες 30, παράγοι καὶ ψαλιδιστῆς 14. β' Λ ι μ ε ν ε ρ γ α τ ῶ ν: Ὅταν ἰδρύθηκε εἶχε 40 μέλη. Ὁ ἀντισύνδεσμος συγκέντρωσε περὶ τοὺς 30 λιμενεργάτας. Μετὰ τὴν ἐνοποίησιν τὸ σωματεῖον ἔφτασε τὰ 130 μέλη. γ' Ξ υ λ ο υ ρ γ ῶ ν: Ἀπὸ τοὺς 150

Ξυλουργούς, μόνο οι 30 ήταν Ίδρυτικά μέλη του σωματείου. δ' Λ ε μ β ο ύ χ ω ν: Περίπου 25 μέλη. Για τα άλλα σωματεία δέν υπάρχουν στοιχεία.

Για τα οικονομικά των σωματείων δίνουμε όσα στοιχεία υπάρχουν στα χέρια μας. 'Η έγγραφη στά σωματεία είχε όριστεί 50 λεπτά. Το ποσό της συνδρομής ήταν διαφορετικό από σωματείο σε σωματείο, μά και μέσα σε ένα σωματείο. Στο Σύνδεσμο των Ξυλουργών π.χ. τα μέλη είχαν χωριστεί σε τρεις κατηγορίες. 'Η πρώτη πλήρωνε συνδρομή 40 λεπτά τή βδομάδα, ή δεύτερη 20 λεπτά και ή τρίτη 10 λεπτά. Στο Σωματείο καιπνεργατών πλήρωναν όλοι από μία δραχμή, έχτός από τους παραγωγούς, που δέν πλήρωναν συνδρομή άν και ήταν μέλη του σωματείου. 'Ο χρονιάκος οικονομικός άπολογισμός—1 Γενάρη—31 Δεκέμβρη 1914—του σωματείου οίκοδόμων μάς πληροφορεί ότι το σωματείο είχε έσοδα 580 δραχμές και 50 λεπτά και έξοδα 185,75 και καθυστερούμενες συνδρομές μελών λόγω πολέμου δραχμές 1.200. 'Ο πεντάμηνος—20 'Ιούλη—31 Δεκέμβρη 1914—οικονομικός άπολογισμός του σωματείου άποδηματεργατών μάς πληροφορεί ότι είχε έσοδα 256,55 και έξοδα 86,30 και είχε καθυστερούμενες έβδομαδιαίες εισφορές 100 δραχμές.

Τα εργατικά σωματεία είχαν φτιάσει Ταμεία άλληλοβοήθειας. Οι πόροι των ταμείων είναι ή συνδρομή, που δίνει το κάθε σωματείο από τα έσοδά του. Οι Ξυλουργοί τα 40 ολο, οι καιπνεργάτες τα 50 ολο, οι λεμβούχοι 50 ολο έπί των άποδοχών τους. Για άλλα σωματεία δέν έχουμε στοιχεία. Τα Τ.Α. είχαν σαν πόρους τους και δωρεές. Σκοπός των Τ.Α. είναι να δίνουν στα μέλη του σωματείου ή στα μέλη των οικογενειών τους: γιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη. Χρηματικό βοήθημα σε περίπτωση άρρώστειας ή άνεργίας. Χρηματικό βοήθημα σε περίπτωση άνικανότη-

τας. 'Εξοδα κηδείας. Χρηματική ένίσχυση για να άποχτήσει ένα μέλος έργαλεία του επαγγέλματός του. Τα καταστατικά των εργατικών σωματείων της περιόδου, που έξετάζουμε είναι σχεδόν όλα συνταγμένα με τον ίδιο τύπο. Παίρνουμε για παράδειγμα το άρθρο για τους σκοπούς του σωματείου «Σύνδεσμος Τεχνιτών Ξυλουργών 'Ηρακλείου». Αυτοί είναι: α'—'Η άδελφική συνένωση και άλληλεγγύη των εργατών προς έξύψωση της ήθικης οικονομικής κι' επαγγελματικής κατάστασής τους. β'—'Η επίδιωξη της ελάττωσης των όρων εργασίας, της αύξησης του ήμερομισθίου, της σύναψης συλλογικών συμβάσεων εργασίας και της Ίδρυσης γραφείου δικηγορικών συμβουλών δωρεάν. γ'—'Η άλληλεγγύη προς τους οργανωμένους εργάτες όλης της 'Ελλάδας και όλου του κόσμου, για την άμυνα υπέρ των εργατικών δικαίων και την καταπολέμηση της έκμετάλλησης από το κεφάλαιο, με τελικό σκοπό να δημομοσιοποιηθούν τα μέσα παραγωγής, να γίνουν τα άγαθά της εργασίας άποκλειστική άπόλαυση των παραγωγών των και να παύσει ή έκμετάλλευση ανθρώπου από τον όμοίο του. δ'—'Η οίκονομική ένίσχυση των μελών με τη συμμετοχή τους στις συνεργατικές ένώσεις. ε'—'Η επέχταση της εργατικής νομοθεσίας και ή επίβλεψη γιατήν έφαρμογή της. στ'—'Η ειδίκεψη των εργατών στο έπάγγελμα. ζ'—'Η Ίδρυση Ταμείου 'Αλληλοβοήθειας, με ιδιαίτερο κανονισμό. η'—Για την πραγματοποίηση αυτών των σκοπών και την έφαρμογή της αρχής της άλληλεγγύης το σωματείο όφείλει να άποτελεί μέλος του συνασπισμού των εργατικών συνδέσμων 'Ηρακλείου και του «'Εργατικού Κέντρου 'Ηρακλείου.

10—7—48

ΜΑΝΩΛΗΣ Γ. ΚΑΚΟΥΔΑΚΗΣ
και

ΜΗΤΣΟΣ Γ. ΒΛΑΝΤΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Τό 1903 ὄλη ἡ ἐτήσια παραγωγή Σουλτανίνας στήν Κρήτη ἦταν 10.000 ὀκάδες. Σοβαρή ὄθηση στήν καλλιέργεια αὐτή ἔδωσε ἡ ἐγκατάσταση στά πρώην μουσουλμανικά κτήματα μετά τὸ 1922 σχετικά μεγάλου ἀριθμοῦ προσφύγων ἀπὸ σουλτανοπαρωγωγικές περιφέρειες τῆς Μ. Ἀσίας καί ἡ ὑπαρξη κατάλληλων ἐδαφῶν καί εὐνοϊκῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν. Ἔτσι ἡ παραγωγή σουλτανίνας ἀνεβαίνει τὸ 1926 στίς 5.450.000 ὀκ. γιὰ νὰ φτάσει σ' αὐὰ τελευταία προπολεμικά χρόνια τοὺς 20.000 τόννους κυρίως στίς ἐπαρχίες Μαλεβυζίου, Τεμένους καί Πεδιάδος, στὸ Ἡράκλειο, Κυδωνίας καί Κισσάμου στὰ Χανιά καί Σητείας στὸ Λασιθί. Δέκα χιλιάδες ἀγροτικές οἰκογένειες ζοῦν ἀπὸ τὴν καλλιέργεια τῆς σουλτανίνας καί περὶ τίς 2.000 ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία τῆς.

Σουλτανίνα ἐπίσης περὶ τοὺς 10 χιλ. τόννους παράγουν καί οἱ περιφέρειες Αἰγιαλείας καί Κορινθίας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα σουλτανοπαρωγωγικές χώρες εἶναι ἡ Τουρκία, Αὐστραλία, Καλλιφορνία, Περσία καί Νότιος Ἀφρική.

Οἱ κυριώτερες ἀγορὲς Ἑλληνικῆς σουλτανίνας ἦταν προπολεμικά ἡ Γερμανία, Ἀγγλία, Σκανδιναβικές χώρες, Βαλτικές χώρες Ὁλλανδία, Βέλγιο, Ἑλβετία, Τσεχοσλοβακία, Αὐστρία, οἱ Βαλκανικές χώρες καί ἡ Ἰταλία.

Σὲ ποιότητα ἡ σουλτανίνα τῆς Κρήτης ἔρχεται πρώτη στήν παγκόσμια ἀγορά, κυρίως ἐξ αἰτίας τῆς μεγαλύτερης περιεκτικότητάς τῆς σὲ ζάκχαρο, τῆς καλῆς ἐπεξεργασίας καί τῆς σχετικά καλῆς συσκευασίας κυρίως τῆς καλύτερης ποιότητάς τῆς.

Σταφιδικὸ ζήτημα, γεννιέται γιὰ τὴν Κρήτη γύρω στὰ 1926—1927 μὲ ἀφορμὴ τίς πρώιμες βροχές τοῦ 1927 ποὺ κατέστρεψαν στοὺς «ὀψιγιάδες» μεγάλο μέρος τῆς παραγω-

γῆς. Ἡ οὐσία ὁμως τοῦ ζητήματος βρίσκεται: 1) στήν ἔλλειψη προστασίας τῶν παραγωγῶν, ποὺ βεβρύνονται πολὺ μὲ τὰ καλλιεργητικά ἐξοδα 2) στήν ἐκμεταλλευτικὴ πολιτικὴ τοῦ Ἐμπορίου 3) στήν ἐπιβάρυνση τοῦ προϊόντος ἀπὸ τὸ τραπεζιτικὸ Κεφάλαιο καί 4) στήν καταθλιπτικὴ φορολογία τοῦ Κράτους, τῶν Δήμων καί Κοινοτήτων.

Ἀπὸ τὸ 1927, ποὺ ἄνοιξε ἡ δημόσια συζήτησις γιὰ τὴ σταφίδα, ἀπ' ὄλες τίς μεριές προσπαθοῦν νὰ πείσουν τοὺς παραγωγοὺς, ἔμποροι, Κράτος καί σταφιδοπατέρες πὼς αἰτίοι τῆς «κρίσης» τοῦ προϊόντος εἶναι οἱ παραγωγοὶ οἱ ἴδιοι καί ὁ διεθνὴς συναγωνισμός.

Τὴ δυσφορία τῶν παραγωγῶν ἐκμεταλλεύθηκε ἡ Βασιλομεταξικὴ δικτατορία τὸ 1939 καί ἴδρυσε τὴν ΚΣΟΣ, (Κοινοπραξία Συνεταιρικῶν Ὀργανώσεων Σουλτανίνας). Αὐτὴ ἀνέλαβε τὴν ὑποχρεωτικὴ συγκέντρωση τῆς σταφίδας, τὴν ἐπεξεργασία τῆς στὰ ἐργοστάσια τῶν σταφιδεμπόρων μὲ πληρωμὴ τῶν ἐξόδων καί βιομηχανικοῦ κέρδους καί τὴν ἐξαγωγή τῆς στὸ ἐξωτερικὸ μέσω τῆς Ε.Ε.Σ. ἢ Ἐνωση Ἐξαγωγῶν Σουλτανίνας, ποὺ ἦταν οἱ ἴδιοι οἱ σταφιδοβιομηχανοὶ.

ΠΟΙΟΣ ΚΕΡΑΙΖΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑ

Ἄς δοῦμε ὁμως ἀπὸ κοντὰ συγκεκριμένα τὴν κατάσταση: 1) Οἱ ψηλές τιμές στὰ λιπάσματα (πολὺ ἀκριβώτερες ἀπὸ τῶν καλυτέρων λιπασμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ,) στὸ θειάφι, χαλκὸ, ποτάσσα καί χαρτί καί οἱ μεγάλοι τόκοι στὰ γεωργικά δάνεια (οἱ μεγαλύτεροι στήν Εὐρώπη) ὅλα αὐτὰ βαρύνοντα καταθλιπτικά τὴν καλλιέργεια ἀνέβαζαν τὸ κόστος παραγωγῆς σὲ 11.65 στήν ὀκά, σύμφωνα μὲ τοὺς ἐπίσημους ὑπολογισμοὺς. Ἡ μέση τιμὴ πούλησης τῆς σταφίδας ἦταν προπολεμικά 13 δραχμές. Ἔτσι

ὁ παραγωγὸς ἔπαιρνε «κέρδος» 1,35 στὴν ὀκά, καὶ τὸ ἐξανέμιζε πολλές φορές ὁ σταφιδομεσίτης παίρνοντας 2 ο)ο μεοιτέα δηλ. 20 λεπτά στὴν ὀκά καὶ ὁ ἰδιώτης τοκογύφος, στὸν ὁποῖο κατάφευγε ὁ παραγωγὸς ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια τῶν πιστώσεων τῆς Α.Τ.Ε. (Ἄγροτ. Τράπεζας).

Τὰ ἔξοδα ἐπεξεργασίας, συσκευασίας, φορτοεκφορτώσεων καὶ ναύλων ὡς τὸ λιμάνι ἀγορᾶς ἦταν 8 δρ κατ' ὀκά (ὕπολογισμὸς Γεώργ. Ὑπερίσας τῆς Α.Τ.Ε.) Ὅταν προσθέσουμε τὴ μέση τιμὴ ἀγορᾶς (13 δρ.) ἔχομε σύνολο ἐμπορικοῦ κόστους 21 δρ. στὴν ὀκά. Ἡ μέση τιμὴ πούλησης στὸ ἐξωτερικὸ ἦταν 27 δρ. πάλι σύμφωνα με τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα. Ἔτσι ἔχομε κέρδος ἐμπορικὸ 6 δρ. στὴν ὀκά. Δὲν ἐνδιαφέρει τώρα ἐδῶ ἀντὶ τὸ κέρδος μειράζονταν σὲ δυὸ ἢ τρία χέρια. Ἡ οὐσία εἶναι ὅτι ὁ παραγωγὸς στὴν καλύτερη περίπτωση ἔπαιρνε δρ. 1 καὶ λεπτά 35 ἀμφίβολο κέρδος καὶ τὸ ἐμπόριο δρχ. 6 στὴν ὀκά. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιβάρυνση με 8 δρ. βιομηχανικὸ κλπ. κόστος εἶναι ὑπερβολικὴ. Γιατί 1) Οἱ Τράπεζες ἔπαιρναν ληστρικές προμήθειες, τόκους καὶ ἀσφάλιστρα στὴν προεξόφληση τῶν φορτωτικῶν, πού ἔφταναν στὰ 4 1)4 ο)ο - 5 ο)ο γιὰ 45 μέρες ὡς ἓνα μῆνα, πού χρειάζονταν νὰ παραληφθῆι τὸ ἐμπόρευμα καὶ πού ἀντιστοιχοῦσαν με ἐπιβάρυνση δρ. 1 καὶ 28 λεπτά στὴν ὀκά. Ὑπάρχει ἐπίσημη ἔκθεση τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἡρακλείου, πού ἀνεβάζει σὲ 20 ἑκατομμύρια προπολεμικὲς δρχ. τὰ ἐτήσια Τραπεζιτικὰ κέρδη μόνο τῶν ὑποκαταστημάτων Ἡρακλείου.

Ὁ παραγωγὸς καὶ ὄχι οἱ ἀτμοπλοϊκὲς ἐταιρεῖες πλήρωνε καὶ πληρώνει καὶ τὰ «πριμοδετικὰ» κλπ. τέλη τῶν πλοίων καθὼς καὶ τοὺς πράκτορες τῶν ἀτμοπλοϊκῶν ἐταιρειῶν καὶ τοὺς φόρους τῶν ἀτμοπλοίων με ἐπὶ πλέον ἐπιβάρυνση 20 ο)ο - ἐπὶ τῶν φορτωτικῶν λιμένος». Στὸ βιομηχανικὸ κόστος ὑπολογίζεται ἡ προμήθεια συνήθως 3 ο)ο πού παίρνει ὁ πράκτορας τοῦ ἐμπορίου στὴν ξένη ἀγορὰ καὶ πού ἀ-

νεβάζει κατὰ 81 λεπτά τὸ ἐμπορικὸ κόστος.

Στὸ κόστος ἐπεξεργασίας ὑπολογίζεται καὶ 5 ο)ο «τέλη κομίστρων» ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ναύλου πού τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο ἐπιβάλλει γιὰ τὴ σταφίδα ἐκεῖ, πού ἄλλα κράτη δίνουν δῶρα γιὰ τὴν ἐξαγωγή καὶ κάνουν εἰδικὲς συμβάσεις με τὶς ἀτμοπλοῖες τους γιὰ νὰ πετύχουν χαμηλὰ ναύλα.

Δέκα πέντε εἰδῶν φορολογίες πλήρωνε προπολεμικὰ καὶ πληρώνει καὶ τώρα ἡ σταφίδα κατὰ τὴν ἐξαγωγή. Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς ὅπως «ὑπὲρ τοῦ Κοινοφ. Ταμεῖου Κρήτης» «ὑπὲρ τοῦ Οἴκου Ἄγρότου» τοῦ Μεταξᾶ «τέλη μηχανημάτων» καὶ «ὑπὲρ στατιστικῆς» εἶναι ὄχι μόνο ἀκατανόητες μὰ καὶ ἐξωφρενικὲς. Τὸ Ἐμπορικὸ Ἐπιμελητήριον Ἡρακλείου σὲ ὑπόμνημά του προπολεμικὰ ὑπολόγιζε σὲ 100.000.000 ἐτησίως τοὺς ἀμέσους φόρους στὸ Νομὸ καὶ στὸ «1)3 τῆς συναλλακτικῆς κινήσεως τῆς ἀγορᾶς», τοὺς ἐμμέσους φόρους. Μιὰ σειρά Δημοτικῶν φόροι στὶς πόλεις καὶ κοινοτικῶν στὴν ὑπαίθρο συμπληρώνουν τὸν κύκλο τῆς φορολογικῆς ἐπιβάρυνσης τῆς σταφίδας, πού καταντᾶ δημευτικὴ.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΣΟΣ

Ἡ ΚΣΟΣ δὲ διόρθωσε βέβαια οὔτε μποροῦσε, ὅπως ἔγινε, νὰ διορθώσῃ τὴν κατάσταση. Ἐπειτα καὶ δὲν ἔγινε γιὰ νὰ τὴν διορθώσῃ, τουλάχιστο γιὰ τὸν παραγωγό. Καὶ μόνο τὸ ὅτι ὁ παραγωγὸς ὑποχρεώθηκε νὰ παραδώσῃ τὴ σταφίδα του, με μιὰ μικρὴ προκαταβολή, σὲ ἓνα ὄργανισμό πού οὔτε τὸν διοικεῖ ὁ ἴδιος οὔτε τὸν ἐλέγχει λείει πολλὰ πράγματα. Γιατί αὐτὸς ὁ ὄργανισμὸς δὲν εἶναι συνεταιρικὴ ὀργάνωση οὔτε «κοινοπραξία» συνεταιρισμῶν. Εἶναι κρατικὸς ὄργανισμὸς. Ἄν ἐκτελεῖ ἐντολὲς τῶν Ἐνώσεων Συνεταιρισμῶν, ἢ ἀποφάσεις τῶν συνελεύσεων τους, ἀλλὰ δίνει ἐντολὲς αὐτὸς στὶς Ἐνώσεις, πού τὶς μεταβάλλει ἔτσι σὲ πρακτορεῖα του. Ἡ ΚΣΟΣ δὲν ἀφαιρεῖ κανένα παράγοντα ἀπὸ ὄσους ἐπιβαρύνουν τὸ ἐμπόριο τῆς σταφίδας. Ἀντίθετα

προσθέτει τὸν ἑαυτὴς ἀρκετὰ πολυέξοδο κατ' εὐθείαν στήν πλάτη τοῦ παραγωγοῦ.

Ἡ ΚΣΟΣ παίρνει μὲ μιὰ μικρὴ προκαταβολή τὴ σταφίδα τὸ 1939 καὶ 40 ὑποχρεωτικά, ἀργότερα προαιρετικά. Τὴν ἀποθηκεύει στὶς ἀποθήκες τῶν ἐμπόρων μὲ νοῖκι, τὴν ἐπεξεργάζεται στὰ ἐργοστάσια τοῦς πληρώνοντας ὅλα τὰ ἐξοδα καὶ βιομηχανικὸ κέρδος. Καὶ τέλος τοῦς τὴν παραδίδει γιὰ ἐξαγωγή μὲ 4 ο) προμήθεια, πληρώνοντας καὶ τὴν προμήθεια, τῶν ἀντιπροσώπων τοῦς στὶς ξένες ἀγορές. Τοῦς συγκεντρώνει δηλ. τὴ σταφίδα, τοῦς τὴν ἐτοιμάζει γιὰ ἐξαγωγή μὲ ἔξοδα τοῦ παραγωγοῦ καὶ τοῦς ἐξασφαλίζει τὸ νοῖκι τῶν ἀποθηκῶν τοῦς, τὸ βιομηχανικὸ καὶ τὸ ἐμπορικὸ τοῦς κέρδος χωρὶς νὰ δώσουν οὔτε μιὰ πεντάρα καὶ χωρὶς κανένα κίνδυνο ζημίας. Ἀπὸ τὸν παραγωγὸ παίρνει οὐσιαστικὰ ἀπλήρωτη τὴ σταφίδα, γιατί ποτὲ δὲν ἔδωσε ἀμέσως προκαταβολή ἴση μὲ τὸ κόστος παραγωγῆς τοῦ γεωργοῦ καὶ ἀντίθετα τὸν ὑποχρεώνει νὰ πληρῶνει αὐτὸς τοκοὺς γιὰ τὰ κεφάλαια, πού χρηματοδοτήθηκε ἢ συγκέντρωση ἀπὸ τὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος τὴν ἴδια στιγμή, πού κρατᾷ δεκαπλάσιος ἀξίας προϊόν δηλαδὴ κεφάλαιο χωρὶς κανένα τόκο. Καὶ ἐπὶ πλέον ἐπιβαρύνει καὶ μὲ τὰ δικά της ὑπερογκὰ ἐξοδα τὸν προϊόν χωρὶς νὰ δίνει λογαριασμὸ στὸν ἰδιοχτῆτη του. Ἔτσι ὁ ρόλος τῆς ΚΣΟΣ εἶναι οὐσιαστικὰ δημευτικὸς. Ἀπὸ τὸ 1939 δὲν ἔχει ἀποδώσει λογαριασμὸ, δηλαδὴ γιὰ διαχείριση ἑπτὰ χρόνων.

Ἀπὸ τὴν ἐσοδεία τοῦ 1940 οἱ Βιομήχανοι κράτησαν αὐθαίρετα 11,000 λίρες γιὰ προμήθεια. Τὸ κράτος 30 ο) συναλλαγματικὴ εἰσφορά δηλ. 23,000 λίρες. Καὶ ἡ ΚΣΟΣ πήρε ἀπὸ σύνολο 69,000 λιρῶν ἕνα ποσό 33,000 λίρες. Ἔτσι δηλαδὴ τὸ 50 ο) πήρε τὸ κράτος καὶ οἱ ἐξαγωγεῖς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο 50 ο) τώρα πρέπει νὰ βγοῦν τὰ ἐξοδα ἐπεξεργασίας, οἱ φόροι οἱ ναῦλοι καὶ τὰ ἐκφορτωτικά, τί μένει λοιπὸν στὸν παραγωγό;

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ

Οἱ παραγωγοὶ φυσικὰ πού μαθαίνουν ἔστω καὶ μὲ δόσεις τὴν ἀλήθεια, νοιώθουν ὥστόσο ἀπὸ τὰ ψύχουλα πού παίρνουν στὰ χέρια τοῦς πὼς «ἡ φάβα ἔχει λάκκο» καὶ μάλιστα μεγάλο. Καὶ βλέπουν ἀκόμα πὼς ὁ λάκκος θὰ γίνεῖ ὁ μοναδικὸς ἀγοραστής μὲ τὸν «Ἐμπορικὸ Ὀργανισμό» πού ἐτοιμάζουσι "Ἄγγλοι καὶ «λαοποόβλητοι».—Γι' αὐτὸ πολὺ σωστὰ καὶ πολὺ δίκαια ζητᾶνε:

- 1) Ἐκκαθάριση τῶν παλαιῶν ἐσοδῶν πού διαχειρίστηκε ἡ ΚΣΟΣ καὶ ἀπόδοση λογαριασμοῦ δημόσια.
- 2) Ἀποζημίωση τῶν παραγωγῶν ἀπὸ τίς Γερμανικὲς ἐπανορθώσεις γιὰ τίς ποσότητες πού πήραν οἱ Γερμανοὶ καὶ ἀπὸ τοῦς μαυραγορίτες γιὰ κεῖνες πού πήραν μὲ διαταχτικές.
- 3) Ἐλεγχος ἀπὸ ἐπιτροπὴ πού θὰ ἐκλέξουν οἱ Συνεταιρισμοὶ γιὰ ὅλη τὴ διαχείριση τῆς ΚΣΟΣ πού θὰ καταλογίσει καὶ τίς εὐθύνες.
- 4) Ἐξαγορὰ τῶν παλαιῶν ἀποθεμάτων μὲ ἄμεση προκαταβολή 1500 δρ. στήν ὁκᾶ.
- 5) Μετατροπὴ τῆς ΚΣΟΣ σὲ τριτοβάθμια Ἐνωση Συνεταιρισμῶν σύμφωνα μὲ τὸ νόμο 602.
- 6) Συγκέντρωση προαιρετικῆς τῆς νέας ἐσοδείας μὲ ἄμεση προκαταβολή 2,000 δραχμ. στήν ὁκᾶ, ἐπεξεργασία στὰ ἐργοστάσια μὲ νοῖκι, καὶ ἐξαγωγή χωρὶς τὴ μεσολάβηση τῶν Ἐμπόρων.
- 7) Κατάργηση τῆς ληστρικῆς «εἰσφορᾶς συναλλάγματος». Ἐνας μοναδικὸς, ἐνιαῖος, χαμηλὸς καὶ ἄμεσος φόρος προοδευτικὸς στὴ σταφίδα.
- 8) Σύναψη συμβάσεων μὲ ὅλες τίς χώρες πού θέλουν σταφίδα ὥστε νὰ μποροῦμε τὰ πουλήσωμε σ' ὅποιον δίδει τὰ περισσότερα.
- 9) Οἱ Ἐνώσεις πού θὰ ἐξάγουν σταφίδα νάχουν τὸ δικαίωμα νὰ φέρουν γιὰ τὰ μέλη τοῦς καὶ γιὰ ὅσους ἐργάζονται στὴ σταφίδα μόνιμα, βιομηχανικὰ καὶ ἄλλα προϊόντα μὲ ἀνταλλαγὴ σταφίδας.
- 10) Φτηνὰ Γεωργικὰ ἐφόδια καὶ μακροπρόθεσμα καὶ φτηνὰ δάνεια στοὺς παραγωγούς.

Αὐτές εἶναι λύσεις πού εἶναι ἀπαραίτητες καὶ πού μπορεῖ νὰ γί-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1866

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1866, οἱ Ἕλλη-
νες τῆς Κρήτης ξεσηκώθηκαν κατὰ
τῆς Τουρκικῆς τυρανίας, ποῦ εἶχε
γίνει ἀφόρητη. (Κ. Παπαρηγοπούλου:
«Ἱστορία τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους» Τ. ΣΤ'
σελ. 319. Π. Κριάρη: «Ἱστ. τῆς Κρή-
της» Τ. Γ' τεῦχος Α' σελ. 103). Ἡ
ἐπανάσταση τοῦ 1866 ὑποστηρίχτη-
κε καὶ ἐνισχύθηκε ἀπ' ὀλόκλη-
ρο τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος. Μὲ μοναδι-
κὴ ἐξαιρέση, τῆς καταπολέμησις
τῆς, ἀπὸ τὸν Βασιλιά Γεώργιο
Α' ποῦ εἶχε ἀναλάβει ρητὴ ὑποχρέω-
ση ἀπέναντι τῆς Ἀγγλίας—ποῦ τοῦ
χόρισε τὸ βασιλίκι τῆς Ἑλλάδας—
νὰ ἀκολουθεῖ εἰρηνικὴ ἐξωτερικὴ
πολιτικὴ (Κ. Παπαρηγοπούλου: «Ἱ-
στορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους» Τ.
ΣΤ' σ. 313. Π. Κριάρη: «Ἱστ. τῆς Κρή-
της» Τ. Γ' τεῦχος Α' σ. 190. Γ. Λαμ-
πρινού: «Ἡ Μοναρχία στὴν Ἑλλά-
δα» σελ. 43. Γ. Ζεύγου «Συντ. Μελ.
τῆς Νεολλ. Ἱστ.» Μέρος Β' σ. 63. Γ.
Κορδάτου. «Οἱ ἐπεμβάσεις τῶν Ἀγ-
γλων στὴν Ἑλλάδα» σ. 35). Ἡ ἀν-
τεθνικὴ καὶ Ἀγγλόδουλη στάση τοῦ
Βασιλιά Γεωργίου τοῦ Α' φαίνεται
ὀλοκάθαρα σὲ μιὰ σειρὰ πράξεις
καὶ ἐνέργειες τοῦ γιὰ τὴν καταπολέ-
μησις τῆς ἐπανάστασις αὐτῆς. Ἡ
Κυβέρνησις τοῦ Γεωργίου Α' τὸν
Ἀπρίλη τοῦ 1866 διέταξε τὸν Ἑλ-
ληνα Πρόξενο τῶν Χανίων ὄχι μόν-
ο νὰ μὴν ἐνθαρρύνει τοὺς ἐπανα-
στάτες ἀλλὰ καὶ νὰ φροντίσει νὰ
ἀποτρέψει τὴν ἔκκρηξι.

Ἀκόμα ἐνῶ παρεσκευάζετο ἀπὸ
τοὺς πατριώτες ὁ ξεσηκωμὸς τῆς
Κρήτης, ὁ Γλύξμπουργκ Γεώργιος
Α' εἶχε καταφέρει μὲ τὴ σκόπιμη
συστηματικὴ, ἀποσυνθετικὴ τακτικὴ
τοῦ νὰ βρεθεῖ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος,
τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὄχι μόνο χωρὶς
χρήματα, χωρὶς στόλο καὶ στρατό,

ἀλλὰ καὶ χωρὶς διπλωματικὴ ἐκπρο-
σώπησις στὸ ἐξωτερικὸ, γιὰτὶ οἱ διά-
φορες Πρεσβείαι εἶχαν καταργηθεῖ
(Π. Κριάρη: «Ἱστ. τῆς Κρήτης» Τ. Γ' Τ.
Α' σελ. 146). Στις 6 Αὐγούστου 1866
ὁ Βασιλιάς Γεώργιος Α' εἶχε συ-
νομιλία μὲ τὸν πρεσβευτὴ τῆς Ἀγ-
γλίας στὴν Ἀθήνα. Στὴν συνομι-
λία αὐτὴ δήλωσε ξεκάθαρα
στὸν πρεσβευτὴ «πὺς μένει στίς ἀρ-
χές τῆς σὺδτεροτήτας καὶ ἔχει τὴν
πρόθεσις νὰ διατηρήσει φιλικὰς σχέ-
σεις μὲ τὴν Τουρκία.

Ἐπὶ τὸ ὅτι ὁ ἐνδεχόμενος νὰ
ἀπαιτήσῃ ὁ Ἕλληνας λαὸς νὰ ἀνα-
λάβῃ ὁ ἴδιος (ὁ λαὸς) τὴν ὑπόθεσις
τῶν ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν τοῦ καὶ
γι' αὐτὸ πρέπει οἱ Δυνάμεις νὰ προ-
λάβουν καὶ νὰ ἐνεργήσουν στὴν Πύ-
λη γιὰ παραχωρήσεις...» Στις δη-
λώσεις αὐτὲς τοῦ Βασιλιά ὁ πρε-
σβευτὴς ἀπάντησε πὺς «ὕστερα ἀπὸ
τὴ διακήρυξι τῶν σκοπῶν τοῦ κινή-
ματος (τῆς ἕνωσις) εἶναι δύσκολο
νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ Κρητικοί! (Γ.
Παπαντωνάκη: «Διπλωμ. Ἱστ. τῆς
Κρητ. Ἐπαν. τοῦ 1866» σ. 13. Π.
Κριάρη: «Ἱστ. τῆς Κρήτης» Τ. Γ' τεῦ-
χος Α' σελ. 152).

Μὲ τὴν ἐπανάστασις τῶν Κρητι-
κῶν τοῦ 1866, τάχθηκαν ἀκόμα ὅλα
τὰ φιλελεύθερα δημοκρατικὰ στοι-
χεῖα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερι-
κῆς καὶ οἱ Κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν
τούς, μὲ μοναδικὴ ἐξαιρέση τὴν Ἀγ-
λία ποῦ καταπολέμησε μὲ λύσσα
τὴν ἐπανάστασις. (Κ. Παπαρηγο-
πούλου: «Ἱστ. τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους» Τ.
ΣΤ' σ. 323 καὶ ἔ.) Γιὰ νὰ δώσει ἡ Ἀγ-
γλία περισσότερο κύρος στὸ Σουλ-
τάνο καὶ γιὰ νὰ δείξει ὄχι μόνο
στοὺς Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ σ' ὅλο τὸν
κόσμο, πὺς καταδικάζει ἀπροκάλυ-
πτα τὸν ἐνωτικὸ σκοπὸ τῆς ἐπανά-
στασις αὐτῆς, κάλεσε ἐπίσημα τὸ Σουλ-
τάνο νὰ μεταβῇ στὸ Λονδίνο «γιὰ
τὴ σύσφιγξι τῶν πατροπαράδοτων
Ἀγγλοτουρκικῶν σχέσεων». Γιὰ νὰ
πραγματοποιηθεῖ ὅμως τὸ ταξεῖδι

νουν. Γι' αὐτὲς πρέπει ὀργανωμένα
καὶ ἀποφασιστικὰ νὰ παλαίψουν ἐ-
νωμένοι οἱ σταφιδοπαραγωγοί.

Σ. ΧΑΡΙΤΑΚΙΣ

αυτό γίνηκε ή παρακάτω κωμωδία: Ο Σουλτάνος ήταν και Καλίφης, δηλαδή διάδοχος του Προφήτη. Σάν τέτοιος σύμφωνα με το Κοράνι, το έδαφος που πατεί ο Καλίφης πρέπει να είναι ή να γίνει Μουσουλμανικό! Για να μη γίνει λοιπόν ή Άγγλία Μουσουλμανική έπαρχία, μιάς και θά πατούσαν τα πόδια του Καλίφη τα χώματά της ύστερα από πολλές συσκέψεις των σοφών ιερομένων του Μουσουλμανισμού και των υποδείξεων των «ιεροφαντών» κάθε πονηρίας της Άγγλικής Πρεσβείας της Πόλης, βρέθηκε ή παρακάτω λύση: Να κατασκευαστούν για το Σουλτάνο μεγάλες παντοφλες και στις σόλες τους να στρωθεί μιά σειρά χώμα από τη Μέκκα. Τις παντοφλες αυτές θά φορεί ο Σουλτάνος ύστερα από τα παπούτσιά (σά γαλότσες) και έτσι όταν θά βγει στο Άγγλικό έδαφος δέν θά πατεί το χώμα της Άγγλίας, αλλά το Μουσουλμανικό της Μέκκας που έχουν οι παντοφλές!!

Έτσι και γίνηκε. Ο Σουλτάνος έφόρεσε παντοφλες και πήγε στο Λονδίνο. Η ύποδοχή που του γινε είναι άπερίγραπτη σέ μεγαλοπρέπεια. Στην αποβάθρα προσφώνησαν οι «υπερήφανοι» Άγγλοι το Σουλτάνο με το έξης ποίημα, «Τι είναι εκείνο, τό όποϊον προς ήμεις έρχεται; Είναι ο φαινός της Άνατολής Άσπίρ, είναι ο λαμπρός του κόσμου ήλιος. Τοῦτον προσκυνούσι λαοί και φυλαί εκατομμυρίων υπηκόων(!)». Οι «εὐγενεῖς» όμως Άγγλοι, δέν περιορίστηκαν σέ λόγια, σάν τά παραπάνω παρά έξεδήλωσαν με χαρακτηριστικές πράξεις «τήν εὐγενική τους καταγωγή» και την περίσσια τους αγάπη για το Σουλτάνο και την Τουρκία. Ξέζεψαν τό λαμπρό άμάξι με τά δώδεκα άλογα που έπρόκειτο να μεταφέρη τό Σουλτάνο σ' Ανάκτορα του Μπουγκιχάμ, έξεύτηκαν οι Λόρδοι τά χάμμουρα του άμαξιού και σάν τά καλά μουλάρια των κάρων έσυραν στους δρόμους του Λονδίνου τον Τουρκο Μονάρχη σάν ΝΙΚΗΤΗ! (Κ. Παπαρρηγοπούλου: «Ίστοι τοῦ Έλλ. Έθνους» Τ. ΣΤ' σελ. 324

και έ. Β. Ψιλάκη «Ίστορ. της Κρήτης Τ. Γ' σελ. 1020 και έ.) Τόν ίδιο χρόνο (1867) που πήγε με τον παραπάνω τρόπο ο Σουλτάνος στο Λονδίνο ή επανάσταση στην Κρήτη βρισκόταν σέ κρίση μεγάλη, γιατί οι Τουρκοί με τό θάρρος και τις υποδείξεις της Άγγλίας έστειλαν στην Κρήτη τό θηριώδη Στρατηγο Ωμέρ Πασσά που σκόρπισε τη φρίκη και τον έλευθερο στον άμαχο πληθυσμό της Κρήτης. Οι έρημώσεις, οι άνελέητες σφαγές γυναικοπαίδων οι καταστροφές που προξένησαν οι Τουρκοί ήταν τέτοιες που έξήγειραν τά φιλόνηρωπα αισθήματα των λαών της Εύρώπης και της Άμερικής και υπό την πίεση της κοινής γνώμης έσπευσαν οι Κυβερνήσεις όλων των μεγάλων Κρατών, με μοναδική εξαίρεση της Άγγλίας να στείλουν πλοία να παραλαμβάνουν τά γυναικόπαιδα, που γύριζαν γυμνά και πειναλέα σ' απόκρημνα βουνά της Κρήτης. Ένας Άγγλος πλοίαρχος παρέλαβε κι αυτός από φιλόνηρωπία, κατά παράβαση της διαταγής της Κυβέρνησεώς του, μερικά γυναικόπαιδα και τάσασε από τό βέβαιο θάνατο. Όταν πληροφορήθηκε ή Άγγλική Κυβέρνηση την παραπάνω πράξη του πλοιάρχου άμέσως τον τιμώρησε άσύτηρα. (Γ. Παπαντωνάκη: «Η Διπλωμ. Ίστ. της Κρητ. επαναστ. του 1866» σελ. 42 μετ Τ. Βενέρη. «Η Κρήτη» σελ. 56 και έ. Παπαρρηγοπούλου «Ίστοι τοῦ Έλλ. Έθνους» Τ. ΣΤ' σελ. 331).

Στον ίδιο καιρό πάλι (1867) ο Βασιλιάς Γεώργιος Α' άντι να φροντίσει για την ύποστήριξη του Κρητικού άγώνα, έφυγε από την Αθήνα, και πήγε στη Ρωσία για να παντρευτεί! Ο γάμος αυτός, που έγινε μ' άγνοια της Έλληνικής Κυβέρνησης ζημίωσε άποτελεσματικά τον Κρητικό άγώνα, γιατί ή Γαλλία που μέχρι τότες ύποστήριζε την Κρητική επανάσταση και είχε κηρυχτεί υπέρ της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα άλλαξε πολιτική, γιατί «δέν έννόει ή Γαλλία να πληρώση την προίκα της Ρωσίδος Δουκίσσης δια της προσαρτήσεως της Κρήτης

εις την 'Ελλάδα» (Β. Ψιλάκη: «Ίστορ. τῆς Κρ.» Τ. Γ' σελ. 999. Γ. Λαμπρινού: «Ἡ Μοναρχία στὴν 'Ελλάδα» σελ. 49.) "Ὅταν ἐπέστρεψε ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α'. (ἀρχὲς Ν)βρη 1867) μετὰ τὴ βασιλείσα "Ὀλγα στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸ γαμήλιό του ταξεῖδι στὴν Εὐρώπῃ ἡ πρώτη του πράξη ἦταν νὰ παύσει τὸ φιλοπόλεμο Ὑπουργεῖο τοῦ Κουμουνοῦρου καὶ νὰ διορίσει Πρωθυπουργό, τὸ δηλωμένο ἐχθρὸ τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνα, Δ. Βούλγαρη. (Κ. Παπαρηγοπούλου: «Ίστ. τοῦ Ἑλλην. Ἔθνους» 6. 334 καὶ ε'). Χαρακτηριστικὸ ἀκόμα εἶναι καὶ τὸ ἐπεισόδιό τοῦ συνέβη τὸ Δ)βρη τοῦ 1868 μετὰ τὸν "Αγγλο τὴν καταγωγὴ Νούρχο τῆς Τουρκίας Χόβαρτ πασσα, ποὺ κατὰ παράβαση τοῦ Διεθνoῦς δικαίου ἀπέκλεισε τὸ ἑλληνικὸ πλοῖο «Ἐνωσις» ποὺ τροφοδοτοῦσε τοὺς ἐπαναστάτες στὸ λιμάνι τῆς Σύρου καὶ ἀξίωσε ἀπὸ τὸ Νομάρχην τὴν παράδοσή του σὰν πειρατικό! (Κ. Παπαρηγοπούλου: «Ίστ. τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους» Τ. ΣΤ' σ. 341 Γ. Παπαντωνάκη: «Ἡ διπλωματ. Ίστ. τῆς Κρητ. Ἐπαν τοῦ 1866» σελ. 73 καὶ 80) Στὴν ἐπανάστασι τοῦ 1866 ποὺ κράτησε τρία χρόνια, οἱ Κρητικοὶ πολέμησαν ἀντρίκια τὸν Τούρκο κατακτητὴ. Χύθηκαν ποτάμια αἵματα, "Ανοιξαν χιλιάδες τάφοι. Σωρεύτηκαν πάνω στὴν Κρήτη ἀφάνταστα ἐρείπια, ὅμως ἡ Κρήτη παρέμεινε δούλη, γιατί ἔτσι ἤθελε ἡ Ἀγγλία. (Henri Contuuer μετ. Τ. Βενέρη. «Ἡ Κρήτη» σελ. 60. Γ. Ζεύγου: «Συντ. Μελετ. τῆς Νεοελλ. Ίστ.» Μέρος Β. σ. 70).

Μετὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1866 ὁ Κρητικὸς λαὸς ἀποδεκατίσθηκε ἀπὸ τίς σφαγές, τίς ἐρημώσεις καὶ καταστροφές, ὅμως καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, ἐξ αἰτίας τῆς, ὑπέστη

κλονισμό τεράστιο γιατί ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ κάνει ἕνα πόλεμο τραχὺ καὶ σκληρὸ ποὺ καθημερινὰ τὴν ἐφθινε ὕλικὰ καὶ ἠθικά. Οἱ μεγάλες χρηματικὲς καὶ ὕλικές ζημιές ποὺ εἶχε ἡ Τουρκία ἐξ αἰτίας τῆς διατήρησης τῆς κυριαρχίας τῆς στὴν Κρήτη, ἀνάγκασαν τὸν Σουλτάνο Ἀμιντούλ· Ἀζίζ νὰ σκεφτεῖ πῶς ἦταν πρατιμώτερο γιὰ τὸ Κράτος του νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Κρήτη καὶ νὰ συνενάσει στὴν ἔνωσή τῆς μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὴ σκέψη τοῦ αὐτοῦ ἔκαμε ἀπόφασι καὶ πρότεινε στὴν Ἀγγλία μέσω τοῦ πρεσβευτῆ του στὸ Λονδίνο Μουσοῦρου (Κρητικοῦ τὴν καταγωγὴ ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο) στὸ 1869 νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Κρήτη. Ὁ παραπάνω πρεσβευτῆς ἐπίσημα ζήτησε ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴ Κυβέρνησι τὴν ἄδεια νὰ ἐπιστρέψει στὴν Τουρκία νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Κρήτη καὶ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἔνωσις τῆς μετὰ τὴν Ἑλλάδα. "Ὅμως ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησι ὄχι μόνο δὲν συγκατένευσε στὴν παραπάνω πρότασι τῆς Τουρκίας ἀλλὰ ἀντίθετα παρώτρυνε τὸ Σουλτάνο νὰ διατηρήσει τὴν κυριαρχία του στὴν Κρήτη, μετὰ κάθε τρόπο, μετὰ τὴν ἐλπίδα πῶς κάποτε θὰ μπορέσει νὰ βρεῖ τὴν κατάλληλη εὐκαιρία νὰ τὴν κατακτήσει (Β. Ψιλάκη: «Ίστορ. τῆς Κρήτης» Τ. Γ' σελ. 1203).

Οἱ ἐπιτυχίες ποὺ εἶχε ἡ Τουρκία στὴν Κρήτη καὶ στὴ διεθνῆ διπλωματία κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανάστασι τοῦ 1866 δὲν ὀφείλοντο σ' αὐτὴν, ἀλλὰ στὸ ρόλο καὶ στὴ στάσι τῆς Ἀγγλίας, ἐξ αἰτίας καὶ μόνο τῆς ὁποίας ἐματαιώθη τότες ἡ ἔνωσις τῆς Κρήτις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. (Γ. Παπαντωνάκη: «Διπλωμ. Ίστ. τῆς Κρητ. Ἐπαν. τοῦ 1866» σελ. 81).

ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Το γυναικείο κίνημα στην Κρήτη έχει από παλιά την ιστορία του. Στα χρόνια όμως της κατοχής κατόρθωσε μια ξέχωρη θέση μέσα στον αγώνα του Κρητικού λαού για την απελευθέρωσή του. Παλληγκαρίασιν πάλαιψαν και οι γυναίκες τον κατακτητή μέσα από τις λαϊκές οργανώσεις. Και οργανώθηκαν μέσα σ' αυτές κατά χιλιάδες. "Όμως μέσα στην πάλη αυτή και με την ιδιαίτερη φροντίδα των οργανώσεων πραγματοποιήθηκε μια σοβαρή διαφοροποίηση στις γυναίκες. Πρώτα απ' όλα γνώρισαν πιο καλά τον εαυτό τους αφήνοντας έτσι όλες τους τις δυνάμεις να ξεχυθούν παντού. Με τη βοήθεια της οργάνωσης απόκτησαν δύναμη κι' αυτοπεποίθηση, αναπτύχθηκαν πολιτικά παλεύοντας για μια ζωή χαρούμενη, εύτυχησμένη.

"Υστερα από την απελευθέρωση το γυναικείο κίνημα πέρασε σε μια στασιμότητα και μια μεγάλη αδράνεια. Η προσαρμογή στις νέες συνθήκες ήταν αρκετά δύσκολη. Οί τρόποι και οι μέθοδοι δουλειάς που χρησιμοποιούνταν στη σκλαβιά αποδειχτήκαν στερεί και άγονοι. Ακόμα η υποτίμηση στους ίδιους τους συντρόφους για τη γυναίκα ξαναζωντάνεψε. Κι' αυτό φαίνεται γιατί καμιά μας οργάνωση δεν καταπίστηκε στην συγκεκριμένη μελέτη της οργάνωσης των γυναικών στις τοπικές συνθήκες.

"Ετσι άμελέτητα και άοριστα γίνονταν μέσα στις γυναίκες σπασμωδικές κινήσεις, όπως φάνηκε ξεκάθαρα στην 4η προσυνεδριακή συνδιάσκεψη της περιοχής μας.

Το 7ο συνέδριο του κόμματός μας που φώτισε και ξεδιάλυσε την κάθε πτυχή του λαϊκού αγώνα στάθηκε και πάνω στον γυναικείο τομέα. "Έδωσε τη γενική γραμμή, πολιτική και οργανωτική και στον τομέα αυτό, μέσα στο πνεύμα όλης της λαϊκοδημοκρατικής πάλης του λαού μας και τόνισε τους κινδύνους της καθυστέρησης αυτής.

"Υστερα απ' αυτά στην Κρήτη προωθήθηκε η δουλειά των γυναικών σ' όλους τους τομείς της πολιτικής και οργανωτικής μας ζωής.

Δημιουργήθηκαν δίπλα σε ανώτερα όργανα οι γυναικείες βοηθητικές επιτροπές. Σε πολλά μέρη δε οι οργανώσεις μας τράβηξαν θερραλέα και αποφασιστικά ως τις βοηθητικές επιτροπές των ΚΟΒ. Βοήθησαν ή δε βοήθησαν αυτές οι επιτροπές; Στις οργανώσεις μας που κατανοήθηκε σωστά η δημιουργία τους και δούλεψαν πραγματικά σαν βοηθητικά όργανα μέσα στο σύνολο των άλλων βοηθητικών οργάνων του ΚΚΕ έδωσαν σημαντική προώθηση στο γυναικείο κίνημα. Δηλ. όπου δεν γεννήθηκε η έντιμωση ότι το κόμμα μας ξεχωρίζεται σε δύο οργανώσεις; Στην αντίική και στην γυναικεία. Ακόμα όπου σωστά τοποθετήθηκε η αίτια και ο σκοπός της δημιουργίας των και ο τρόπος της λειτουργίας των. "Ετσι άρχισαν να μελετούνται τα γυναικεία ζητήματα από τις ίδιες τις γυναίκες οργανωτικά, πολιτικά, οικονομικά πού μ' αυτό άρχισε να δίνεται στις συνεδριάσεις συγκεκριμένο νόημα και περιεχόμενο, μια από τις σοβαρότερες μας αδυναμίες και η οργάνωση γενικά άρχισε να αναζωογονείται.

Σημαντικά βήματα απ' όλες μας τις οργανώσεις έκαμε η οργάνωση των Χανίων. Χωρίς και σ' αυτή να λείψουν βασικά λάθη και αδυναμίες. Βασική αδυναμία που και συνεχίζει να υπάρχει ήταν που δεν πέτυχε ως το τελευταίο μέλος της βάσης να κάνει συνείδηση ξεκάθαρη τη σημασία του γυναικείου κινήματος και το σοβαρότερο ότι το κόμμα μας είναι ένιαίο και αδιάσπαστο και είνω χωρίζεται σ' άντρες και γυναίκες. "Ετσι θα ξεκαθαρίζονταν οι λόγοι που το συνέδριο απέφασισε τη δημιουργία των βοηθητικών επιτροπών και όλοι ως κάτω θά' βοηθούσαν στην καλή τους λειτουργία.

"Η Κ.Ο. των Χανίων με λίγη καλή θέληση μπορεί να ξεπεράσει αυ-

τή τήν αδυναμία της τού φυσιολογικά ύστερα θά λυθούν μιά σειρά οργανωτικά προβλήματα για τού γυναικειο κίνημα πού συγκρατούν τήν ανάπτυξη του.

"Άλλες μας οργανώσεις πολύ αμελέτητα τράβηξαν στή δημιουργία τών βοηθητικών επιτροπών και όχι μόνο ούτο αλλά δόθηκε πολύ λίγη βοήθεια στο ζωντανεμα και ξεπέταγμά τους. Έτσι γλήγορα μαράζωσαν και χρεωκόπησαν. Πράγμα πού είχε και τά επακόλουθά του. Πρώτα πρώτα σταμάτησε ή ανασυγκρότηση τής δουλειάς μας στις γυναίκες πού στους πρώτους μήνες και σ' αυτές τις οργανώσεις άλματώδικα παρουσιάστηκε. Ήταν ή προώθηση πού πάντα δίνει κάθε τί τού καινούριου μά πού όμως απότομα σταματῶ θταν από τήν άρχή ξεκινήσει λαθεμένα. "Άλλο ότι ύστερα από τόσους μήνες κινούμαστε μέσα στον ίδιο κύκλο στελεχών πράγμα πού επικίνδυνα καθλώνει τή δουλειά μας. Και όμως άλλοθό τός τρόπος σότης τής δουλειάς στις γυναίκες ξεπέταξε τόσα στελέχη πού πρίν από λίγους μήνες μας φανόταν αδύνατο και ακατόρθωτο.

Κατά τήν γνώμη μου βασική αίτία τής κατόστασης σότης είναι ή υποτίμηση τής δουλειάς μας σ' αυτό τόν τομέα πού δυστυχώς σέ πολλές μας οργανώσεις ξεκινά από τά πάνω. Πολλές φορές ακούστηκε και μετά τού 7ο συνέδριο και μετά τήν γυναικεία σύσκεψη τούτου: «αυτόν τόν μήνα θά δουλέψωμε και στις γυναίκες γιατί τόν μήνα πού μας πέρασε ήταν άλλα σοβαρώτερα ζητήματα». Έτσι έχομε οργανώσεις πού πολύ ταχτικά φτιάχνωμε και χαλούσαμε τις βοηθικές επιτροπές κι' αυτό μας τρώει τόν χρόνο για νά πῶμε και πού κάτω. "Άλλη αιτία πού βέβαια πηγάζει από τήν πρώτη είναι ότι οι σύντροφοι δέν θέλησαν νά συλλάβουν στο σύνολό της τή δουλειά μας μέσα στις γυναίκες. Τις δυσκολίες πού θά παρουσιαστούν μά σύγχρονα και τις δυνατότητες πού υπάρχουν και μέ μιά κατάλληλη δουλειά από μας νά πῶμε πολύ μπρός. Έτσι πα-

ρουσιάστηκε τού φαινόμενο σύντροφοι νά απογοητεύονται, νά κουράζονται κι' ακόμα νά νευριάζουν νά μὴν ανέχονται μιά συνεχή βοήθεια στις συντρόφισσες σ' ένα ζήτημα πού δέν κατανοήθηκε απ' αυτές.

Μέ τά παραπάνω δέν θέλομε νά ποῦμε πώς ή δουλειά σταμάτησε. "Ισα—ίσα ή άρχή γίνηκε και μέ μιά πλούσια πείρα πού έχομε ύστερα άποχτήσει μετά τού συνέδριο υπάρχουν δυνατότητες για σοβαρή προώθηση. Οι οργανώσεις μας πρέπει νά τού πάρουν ζήτημα τιμής για νά εφαρμοστούν σωστά οι αποφάσεις τού συνεδρίου. Οι δυατότητες υπάρχουν. Οι συνθήκες αντικειμενικές και υποκειμενικές είναι ευνοϊκές, πολύ ευνοϊκές μάλιστα. Φτάνει νά λείψει ή υποτίμηση και ό σχεταρισμός. Έτσι θά δραστηριοποιήσουμε τού γυναικειο υλικό τής Κρήτης στον σημερινό δύσκολο και σκληρό άγώνα πού κάνει ό λαός της. Έτσι είμαστε σύμφωνοι μέ τις άρχές τού κόμματός μας, μέ τήν πολιτική μας γραμμή μέ τού νόημα ολόκληρου τού λαϊκοδημοκρατικού μας άγώνα.

Οι αδυναμίες πού υπάρχουν παρ' όλο τού ξεκίνημα πρέπει νά λείψουν. Τότε θά σταματήσει και τού σκαμπανέβασμα τής δουλειάς μας όπου υπάρχει και τού προχώρημα εκεί πού είναι σταθερό αλλά άργά θά γίνει πού άλματώδικο άφοθ είναι μπερτό. Όμως τά μέλη και τά στελέχη τής Κ. Οργάνωσης Κρήτης πρέπει νά μελετήσουν ακόμα άλλη μιά φορά πού προσεχτικά τή δουλειά μας και μέσα στις υναίκες σ' όλες της τις μορφές σ' όλες της τις έκδηλώσεις. Τότε μόνο κι' ή πολιτική μας θά νά σωστή στον τομέα αυτό, πράγμα πού θά μας βοηθήσει για νά κάνωμε πράξη πέρα για πέρα τις αποφάσεις τού συνεδρίου. Και για ν' ανταποκριθώμε και στήν γενικώτερη σημερινή πολιτική τού κόμματός μας.

Γι' αυτό πρέπει νά δώσουμε τήν βοήθειά μας στις γυναίκες χωρίς ταλαντεύσεις και δισταγμούς, χωρίς απογοητεύσεις και νεύρα αλλά μεθοδικά συστηματικά, μέ επίμονή και

ΜΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Από την πρώτη ως τη δεύτερη Όλομέλεια της Επιτροπής Πόλης της Κομμουνιστικής Οργάνωσης Ηρακλείου πέρασαν περίπου τρεις μήνες. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα η κομματική μας οργάνωση ανέπτυξε σοβαρή μαζική δράση. Λάθη πολιτικά δεν έκανε. Αντίθετα η Ε.Π. σωστά αντιμετώπισε κάθε προσπάθεια των έχθρων του λαού να απομονώσουν την κομματική μας οργάνωση και προώθησε πιο πολύ τη λαϊκή και δημοκρατική ένότητα. Οι επιτυχίες όμως που είχε η κομματική οργάνωση Ηρακλείου ήταν δυνατό να είναι μεγαλύτερες. Γιατί λοιπόν δεν κέρδισε μεγαλύτερες επιτυχίες; Γιατί δεν είχε λύσει σωστά, σειρά προβλήματα καθοδήγησης. Σ' αυτό το άρθρο θα εξετάσω τα βασικά.

* *

Η Ε.Π. Ηρακλείου, οι δυο Α.Ε., που ύπηρχαν, ήταν σοβαρά αποσπασμένες από την κομματική βάση και κατά συνέπεια διατηρούσαν πολλές γραφειοκρατι-

ύπομνη. Οι σύντροφοι πολλές φορές άκόμα συνηθίζουν τη φράση: «δουλεία σας είναι». Αυτή η φρασσεολογία πρέπει να λείπει από τον κάθε κομμουνιστή. Μια τέτοια αντίληψη είναι πέρα για πέρα λαθεμένη και στραβή, καιάντίθετη με την πολιτική και οργανωτική μας γραμμή.

Όμως ποτέ και οι συντρόφισες δεν πρέπει να ξεχνούν πως για να ξεπεραστούν όλες αυτές οι αιτίες ή υποτίμησι και ή αδιαφορία θα εξαρτηθεί από τη δουλειά μας. Έμεις πρέπει να βοηθήσουμε πολύ σ' αυτό. Το ενδιαφέρον το δικό μας, οι επιτυχίες μας θάνατι ένα μέσο που θα αναγκάσει και τους συντρόφους να μας βοηθήσουν.

Με δυο λόγια να λείπει ή υποτίμηση που όπως είπαμε και πιο πάνω αυτό εξαρτάται και από τους συντρόφους κι' από τις συντρόφισες. Να ζωντανέψουμε και να βοηθήσουμε τα γραφεία για να μελετήσουν και να βοηθήσουν να λυθούν μια σειρά άλλα προβλήματα.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη 18 σελίδα)

κές μέθοδοι στην καθοδήγηση της κομματικής οργάνωσης.

Χρειάζεται να φέρουμε μερικά παραδείγματα. Πρώτο: Τώρα η Ε.Π. έχει γραφεία. Αυτό ήταν δυνατό και έπρεπε να γίνουν παράγοντας διευκόλυνσης της καθοδήγησης στην καθημερινή της δουλειά. Έτσι όμως που χρησιμοποιεί τώρα τα γραφεία η Ε.Π. μετατρέπονται σε μια γραφειοκρατική πλάνη, σ' έναν επί πλέον παράγοντα απόσπασης της καθοδήγησης από τη βάση. Από το πρόγραμματά ως το τελευταίο μέλος της Ε.Π. μπλέκονται σ' ένα κικεκάνα μικροποθέσεων και θελημάτων π.χ. «τοχα στο τηλέφωνο»: «μπορώ σ' να σου πω»; «σ' ζητάει ο τάδε» κλπ. κλπ. Δεύτερο: Από κάθε μέλος της Ε.Π. λείπει κείνο το πρόγραμμα δουλειάς, που θα το φέρνει κάθε μέρα πιο κοντά με την κομματική βάση με τα προβλήματα της, με τις ανησυχίες των στελεχών και μελών μας, με τις αδυναμίες τους, και τα λάθη τους, με την πείρα της δουλειάς τους κλπ. Πολλές φορές λείπει κάθε πρόγραμμα. Κατά κανόνα λείπει ή έπιμνη να τηρηθεί στην πράξη και το πρόγραμμα, που κάποτε φτάνει ένα μέλος της Ε.Π. Μά πρέπει λοιπόν να έχει πρόγραμμα καθημερινής δουλειάς το κάθε στέλεχος; Α σ φ α λ ω ς. Η έλλειψη προγράμματος δουλειάς οδηγεί στο τσαλαβούτημα στο χάσιμο χρόνου, στην προχειρότητα. Το κάθε στέλεχος πρέπει να ξέρει ακριβώς πως θα χρησιμοποιήσει το είκοσιπεντάωρο της κάθε μέρας. Δεν θέλω να πω ότι θα πέσουμε στη μηχανικότητα. Όμως δεν μπορεί το στέλεχος να δουλεύει στα κτουρού, που λένε. Πρέπει να ξέρει την κάθε μέρα σε πόσες συνεδριάσεις μπορεί και πρέπει να πάει, πότε θα αναπαυτεί, πότε θα μελετήσει, πότε θα γράφει κλπ. Πρέπει να μην ξεχνάει κανένα στέλεχος ότι το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου πρέπει να το διαθέτει κοντά στη βάση. Και βάση είναι όχι μόνο στο τμήμα της κόβας, αλλά και το Γραφείο της, οι βοηθητικές έπιτροπές, οι συνελεύσεις στελεχών, οι συνεργασίες με στέλεχη σ' άλλους τούς κείκους, ή συζήτηση με μεμονωμένα μέλη μιας κόβας. Η πείρα που συγκέντρωσα στις είκοσι μέρες, που έμεινα κοντά στην Κ.Ο. Ηρακλείου αποδεικνύει ότι κάθε μέλος του Γραφείου της Ε.Π. μπορεί να έρχεται κάθε μήνα σε έπαφή με πάνω από 300 στελέχη και μέλη, μέσω συνεδριάσεων τμημάτων κόβας, Γραφείων, συνελεύσεων στελεχών, συνεδριάσεων βοηθητικών έπιτροπών, συνεργασιών κλπ. παρά τις

Άλλες δουλειές. Παρά τις άλλες μου δουλειές μελετούσα αρκετά. Έγραφα άρθρα στον ηρακλειώτικο τύπο και πήρα μέρος σε 15 συνεδριάσεις καθοδηγητικών και βοηθητικών οργάνων με 102 στελέχη, σε 9 συνελεύσεις στελεχών με 99 στελέχη, σε 3 ειδικές συσκέψεις για οικονομικά ζητήματα με 25 άτομα, σε τρεις συνεδριάσεις τμημάτων ΚΟΒ με 59 μέλη κι έκανα ατομικές συζητήσεις με 33 στελέχη. Σε 20 μέρες έζησα τα προβλήματα, κέρδισα την πολύτιμη πείρα, έννοιωσα της ανησυχίας, είδα τα λάθη και τις ελλείψεις 318 στελεχών και μελών της Κ.Ο. 'Ηρακλείου. Δέν έκανα κανένα κατόρθωμα. 'Αν είχα καλύτερα οργανώσει τη δουλειά θα μπορούσα και μάλιστα άνετα να πάρω μέρος σε πιο πολλές συνεδριάσεις της βάσης.

'Αν κάθε μέλος του Γραφείου της Ε.Π. κάνει την ίδια δουλειά, τότε τα 7 μέλη της είναι δυνατό να βλέπουν προσωπικά κάθε μήνα όλα τα μέλη της Κ.Ο. 'Ηρακλείου. 'Αν έτσι δούλευε το Γραφείο, μα και ολόκληρη η Ε.Π., τότε δέν θα είχαμε μόνο τόσο μαζική δράση, δέν θα είχαμε τόσες στραβές αντιλήψεις στά Γραφεία των Κ.Ο.Β και στά άλλα μέλη, δέν θα μάς δούλευε ο εγθρός πολλά μέλη μας οχεδόν ανενόχλητος, δέν θαχαινε τόσο απόσπαση της καθοδήγησης από τη βάση και τόσο γραφειοκρατισμό. Τρίτο. Ο γραφειοκρατισμός εκδηλώνεται και στά άλλα μέρη των αποφάσεων των παραπάνω καθοδηγητικών οργάνων από τα κατώτερα. 'Εχω υπ' όφει μου απόφαση του Γραφείου Περιοχής, που μεταφέρθηκε από τον ένα κρίκο στον άλλο χωρίς επεξεργασία.

'Ετσι αυτή η απόφαση είχε την μεταχείριση, που κάνουν οι γραφειοκράτες στις κρατικές υπηρεσίες, όταν κοινοποιούν τις γραφειοκρατικές ενκόμιες στά κατώτερα κλιμάκια της γραφειοκρατίας με τό σκεπτικό: «κοινοποιούμε ύπεν... και έντελλόμεθα πιστήν εφαρμογήν». Στην περίπτωση, που αναφέρω, ο γραφειοκρατισμός εκδηλώθηκε πρώτα από τό μέλος του Γραφείου της Κ.Ε. Περιοχής, που πήγε να αναλύσει και να επιβλέψει στη συγκεκριμένη περίπτωση της απόφασης και μετά από τό Γραφείο της Ε.Π. 'Ηρακλείου. Τόσο ο πρώτος, όσο και ο δεύτερος άπλως άνασχάσησαν κείνη την απόφαση. Είναι περιττό να πούμε ότι δέν πραγματοποιήθηκαν τα καθήκοντα, που έβαζε κείνη η απόφαση.

Τα μέλη του Γραφείου της Ε.Π. μα και άλλα στελέχη τρέχουν για κάθε μικροζητημάκι στό Γραμματέα της Ε.Π. Αυτό πρέπει να είναι απαράδεκτο στό μέλλον, γιατί φέρνει πελάγωμα στό Γραμματέα και δημιουργεί αναποφάσιστους συζητητές του. 'Όταν για κάθε μικροζητημάκι τρέχουν στό Γραμματέα, πάει να πει ότι δέν έχουμε έμπιστοσύνη στον έαυτό μας. Φαίνεται, όμως πώς με-

ρικοί καταφεύγουν στό Γραμματέα, γιατί νομίζουν, πώς, άν γίνει λάθος, θάχουν λιγότερη εθύνη. «Τό είπε κι' ο Γραμματέας». Μερικοί ρωτούν κι' από συνήθεια. Αυτά όλα σημαίνουν ότι και τα μέλη της Ε.Π. δέν έχουν ακόμη την άπαιτούμενη πρωτοβουλία και τη σωστή συναίσθηση της ατομικής εθύνης. 'Η άναπτυξη της πρωτοβουλίας και της σωστής συναίσθησης της ατομικής εθύνης παραμένει ένα καθήκον για πραγματοποίηση και διά τα ίδια τα μέλη του Γραφείου της Ε. Π. 'Ηρακλείου.

Τό κάθε μέλος του Γραφείου της Ε. Π. έσκολουθεί να σκέφτεται οχεδόν άποκλειστικά μόνο για τα προβλήματα του δικού του τομέα δουλειάς και σπανά για τα προβλήματα όλης της Κ.Ο. 'Ηρακλείου. Αυτό δέν βοηθάει για μια κολεκτιβιστική και γι' αυτό σωστή μελέτη και λύση των προβλημάτων. Αυτό τό κακό όφείλεται στά ακόλουθα: Πρώτο: Κάθε μέλος του Γραφ. της Ε.Π. δέν ζει παρά τό δικό του τομέα δουλειάς. Πολλά σπάνια πήγαινε π.χ. ένα μέλος του Γραφείου της Ε.Π. σε συνεδριάσεις τμημάτων κόβας, βοηθητικών οργάνων, Γραφείων ΚΟΒ, συνελεύσεις στελεχών κλπ., έξω από κείνες, που γίνονται στό δικό του τομέα δουλειάς. Δεύτερο: Κάθε μέλος του Γραφείου της Ε.Π. πολύ ελάχιστα παρακολουθεί, και μελετάει την εξέλιξη της κατάστασης στον Νομό, σ' όλη την Κρήτη, σ' όλη την 'Ελλάδα. Έξω από την 'Ελλάδα. Τρίτο: 'Η πράξη άποδεικνύει ότι τα μέλη του Γραφείου της Ε.Π. δέν είναι όσο πρέπει διαπαιδαγωγημένα με τό πνεύμα της συλλογικής εθύνης, που έχει ένα κομματικό καθοδηγητικό όργανο. Τέταρο: Στο χαμηλό θεωρητικό πολιτικό επίπεδο των μελών του Γραφείου της Ε.Π. Αυτό δέν τους επιτρέπει να βλέπουν με καθαρό μάτι όλα τα ζητήματα. Τό μέλος πρέπει να νοιώθει βαθύτατα ότι δέν είναι άπαλλαγμένο από την εθύνη για την άσχημη κατάσταση, που υπάρχει και σε τμήματα, που δέν καθοδηγεί προσωπικά. Ο καταμερισμός της δουλειάς σ' ένα όργανο δέν σπάζει την ένότητα του. 'Αντίθετα, μέσω του σωστού καταμερισμού δουλειάς εκφράζεται η ένότητα του κομματικού καθοδηγητικού οργάνου.

Μπορούμε να πούμε ότι στό Γραφείο της Ε.Π. υπάρχει ένας διαταγμός για βαρραλέο τράβηγμα μελών μας στά καθοδηγητικά όργανα. Συνέπεια αυτού του διαταγμού είναι η έλλειψη στελεχών και τό παραφύρτωμα μερικών στελεχών με πολλές δουλειές. Είναι εύκολο να νοιώ-

σομε τις συνέπειες. Στη βάση αυτού του διαταγμού υπάρχει: Πρώτο: Το Γραφείο της Ε.Π. δεν ξέρει όλα εκείνα τα μέλη μας που είναι ικανά για να ξεελιχθούν σε στελέχη. Κατά συνέπεια δεν έχει τη δυνατότητα σωστής έκλογης. Δ ε ύ τ ε ρ ο : Λείπει συγκεκριμένο πλάνο καθημερινής συστηματικής, επίμονης, υπομονητικής δουλειάς, για την ανάδειξη νέων στελεχών. Αυτά τα δυο μας λένε ότι δεν υπάρχει πολιτική ανάδειξης στελεχών στην Κ.Ο. 'Ηρακλείου. Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι η ανάδειξη νέων στελεχών αποτελεί το βασικότερο οργανωτικό πρόβλημα της Κ.Ο. 'Ηρακλείου. Η λύση αυτού του προβλήματος συνδέεται στενά: Με τη σύνδεση της καθοδήγησης με τη βάση, γιατί τότε μόνο θα έχει τη δυνατότητα της σωστής επιλογής. Με το ξεριζώμα του διαταγμού, που έκδηλώνουμε στο τράβηγμα μελών μας σε καθοδηγητικά όργανα. Με τη συστηματική επίμονη δουλειά για θεωρητικοπολιτική ανάπτυξη αυτών των νέων στελεχών. Με τη λήξη δουλειά, που πρέπει να δίνουμε σ' αυτά τα νέα στελέχη για να μη γονατίσουν κάτω από το βάρος δουλειάς, ανώτερης από τις δυνάμεις τους. Με την άγρυπνη καθημερινή ζωντανή καθοδήγηση για να μη μπλεχτούν στις δυσκολίες και απογοητευθούν. Με την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας τους από τα πρώτα βήματα, γιατί, αν τα κάνουν έτεροκίνητα, τότε καθορίζουμε την άπουχία τους.

Το Γραφείο της Ε.Π. κατά κανόνα συζητάει θέματα πολιτικού ενδιαφέροντος. Τα προβλήματα της δουλειάς κάθε τομέα σπάνια περνάν από το Γραφείο της Ε.Π. Δεν έχουμε π.χ. ούτε μια περίπτωση, που να κάλεσαν ένα γραμματέα κόβας, να κάνει έκθεση στο Γραφείο της Ε.Π.

'Εχτός όμως που το Γραφείο συζητάει γενικά ζητήματα, κι' αυτά έρχονται στις συνεδριάσεις όχι καλοδουλεμένα από τους εισηγητές. Η συνέπεια απ' αυτό είναι η γενικολογία του εισηγητή. Κάθε μέλος του Γραφείου της Ε.Π., κατά κανόνα προσπαθεί να σχηματίσει γνώμη μέσα στη συνεδρίαση κι' αυτό γιατί δεν κάνει κανένα, πριν πάει στη συνεδρίαση, ατομική μελέτη του δοσμένου προβλήματος. Το στέλεχος πρέπει να πηγαίνει στις συνεδριάσεις με σχηματισμένη γνώμη για τη λύση του προβλήματος, που πρόκειται να συζητηθεί, να λέει θαρραλέα τη γνώμη του και μέσα απ' όλη τη συζήτηση πείθει ή πείθεται. Μέσα από μια τέτοια συζήτηση βρίσκομε την καλύτερη λύση. Τώρα στις συνεδριάσεις καθοδηγητικών οργάνων ακούμε συχνά στελέχη να λένε: «έγώ σ. συμφωνώ με τον εισηγητή», «ή

γνώμη του τάδε δεν είναι σωστή» κλπ. Καθένας καταλαβαίνει ότι αυτή δεν είναι μια πολυσεβική συζήτηση, γιατί ο εισηγητής μπορεί να μηντά ειπε όλα σωστά, πολύ περισσότερο δεν θα τα ειπε όλα όλα, ούτε συμβάλλει στη λύση του προβλήματος κείνο, που είπαν οι άλλοι.

Πολλά στελέχη μας στο 'Ηράκλειο ζουνε, κατά κανόνα, μια πολύ ακατάστατη ατομική ζωή Αυτό βλάφτει προσωπικά, αλλά βλάφτει και όλη τη δουλειά, που καθοδηγούν. Είναι γνωστό ότι η ακαταστασία στην ατομική ζωή των στελεχών εκφράζεται και στην οργάνωση όλης της κομματικής δουλειάς, που καθοδηγεί κάθε τέτοιο στέλεχος. "Όταν δεν είμαι ικανός να οργάνωσω την ατομική μου ζωή, αδύνατο να οργάνωσω των άλλων την ζωή και τη δουλειά.

"Όλοι νοιώθουμε την ανάγκη του καταμερισμού της δουλειάς ανάμεσα στα μέλη ενός κομματικού οργάνου. Έδώ δεν θα εξετάσουμε αν είναι ή δεν είναι σωστός ο καταμερισμός, που υπάρχει στα καθοδηγητικά μας όργανα, γιατί αυτό είναι άλλο πρόβλημα. Έδώ μας ενδιαφέρει τουτό. Πολλές φορές ο καταμερισμός της δουλειάς δεν συνοδεύεται με την άμεση συγκρότηση επιτελείου συνεργατών κείνου, που πήρε τό δοσμένο τομέα δουλειάς. "Έτσι πολλές φορές, μέλος ενός καθοδηγητικού οργάνου είναι τό «μονογενής», ο «καπετάν-ένας» στον τομέα δουλειάς που πήρε στον καταμερισμό. Όλας μας λέει σοφάδιτι «ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη». Και με τον «καπετάν ένα» δεν οργάνωνεται καλά ή δουλειά σ' ένα τομέα. Βασική μπολσεβίκικη ιδιότητα κάθε στελέχους μας πρέπει να είναι η συνκέντρωση γύρω του επιτελείου συνεργατών, ένα για κάθε τομέα δουλειάς που πήρε στον καταμερισμό. Μόνο τότε θα μελετάει καλύτερα τα προβλήματα των δοσμένων τομέων που καθοδηγεί. Έτσι θάχει σειρά βοηθούς στη δουλειά του, θα δουλεύει άνετα και θα βγάζει δουλειά, μόνο έτσι θα δημιουργεί όχι ένα, αλλά πλήθος αντικατάστους του σε κάθε τομέα δουλειάς. Στην Κ.Ο. 'Ηρακλείου δεν έχουν διαποτισθεί μ' αυτό τό πνεύμα όλα τα στελέχη. Αυτό δεν πάει να πει ότι ούτε ένα στέλεχος μας δεν έχει δίπλα του επιτελείο συνεργατών. Το πρόβλημα όμως των συνεργατών δεν συνίσταται μόνο στην έξεύρεση τους και στη συγκρότησή τους σε σώμα με γραμματέα κ.τ. Πέρα απ' αυτό χρειάζεται να μη βλέπει καθένας τους συνεργάτες του σαν ανθρώπους που έχτελούν τις έντολές του, αλλά σύνεργατες, που μαζί τους μελετάει και λύνει τα προβλήματα και πραγματοποιεί τά καθήκοντα. "Αν ρωτήσεις κανένα στέλεχος μας, γιατί δεν έχει συνεργάτες σε κάθε τομέα δουλειάς, που καθοδηγεί, ή πιό

συνθησμένη απάντηση, πού θά πάρεις, θάναϊ: «δέν υπάρχουν τέτοιοι συνεργάτες». Τι συμβαίνει λοιπόν; Υπάρχουν, ναι ή όχι, τέτοια μέλη μας άξια για συνεργάτες σ' άλλους τούς τομείς; Καί βέβαια υπάρχουν. Μά πολλοί καθοδηγητές μας θέλουν να είναι αυτά τά μέλη από πρύν έτοιμα στελέχη για τή δοσμένη δουλειά. Φυσικά δέν υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι, πού από τήν κοιλιά τής μάννας τους θά είναι έμπειροι συνεργάτες μας. Έμεις παίρνουμε για συνεργάτες μας κείνα τά κομματικά μέλη, πού είναι δραστήρια πιστά εξέλιξιμα, πού έχουν κλίση στή δοσμένη δουλειά. Μέσα στή δράση άλλης τής δουλειάς μετατρέπουμε αυτά τά μέλη σε άξιους συνεργάτες κι αντικαταστάτες μας.

Είναι άλήθεια ότι τά μέλη ενός κομματικού καθοδηγητικού όργάνου πρέπει νάχουν έμπιστοσύνη για τίς ικανότητες του Γραμματέα τους. Είναι άλήθεια ότι έτσι πρέπει να σκέφτεται και ό Γραμματέας για τούς συνεργάτες του. Όμως αυτό δέν πεί να πεί ότι θά τά κρεμάσουμε όλα στον πατριωτισμό των Έλλήνων. Τά μέλη ενός κομματικού καθοδηγητικού όργάνου δέν πρέπει να βλέπουν τό Γραμματέα τους σαν παντογνώστη πού δέν είναι δυνατό να κάνει λάση. Αντίθετα καθένας πρέπει να μελετάει τά προβλήματα τής δοσμέ-

νης κομματικής δουλειάς, γιατί έτσι βοηθάει πρώτα τον έαυτό του και μετά τό Γραμματέα του. Καί ό Γραμματέας ενός κομματικού καθοδηγητικού όργάνου πρέπει να βοηθάει τούς συνεργάτες του για πιο καλύτερη όργάνωση τής δουλειάς τους, για λύση των προβλημάτων, πού συναντούν, να τούς έλέγχει μολσεβίκικα και όχι μόνο πρέπει να δέχεται αλλά και να επίζητεί τον έλεγχο τους πάνω στή δουλειά, πού κάνει σαν γραμματέας. Παρά τή σημαντική βελτίωση, πού υπάρχει στις σχέσεις των μελών τής Ε. Π. Ηρακλείου με τό Γραμματέα και αντίστροφα, άκόμα δέν μπορούμε να πούμε ότι είναι τέτοιος, πού πρέπει. Αυτό λιγοστεύει τήν άπόδοση και του Γραμματέα και των μελών τής Ε. Π.

Θίξαμε μια σειρά βασικά προβλήματα καθοδήγησης τής κομματικής μας όργάνωσης στο Ηράκλειο. Αυτό, άλλο περισσότερο κι άλλο λιγώτερο, είναι προβλήματα και των Κ.Ο. στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και στο Λασηθι. Για συμπεράσματα, πού βγάλαμε πρέπει να μελετηθούν άπ' όλα τά στελέχη και μέλη τής Κ.Ο. στην Κρήτη. Με βάση τά παραπάνω συμπεράσματα κάθε κομματικό καθοδηγητικό όργανο πρέπει να μελετήσει και να λύσει δικά του προβλήματα καθοδήγησης.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(Συνέχεια από τή 15 σελίδα)

Θ' αναδειχθούν νέα στελέχη πού ή έλλειψή τους και κυρίως μεσα στις εργάτριες είναι μια βασική μας άδυναμία. Όμως τό υλικό υπάρχει. Κι' όταν στην πρακτική δουλειά βοηθηθούν οι καλύτερες γλήγορα σάχωμε τά στελέχη πού θέλομε.

2) Οι συνεδριάσεις θ' άρχίσουν να πέρνουν ουγκεκριμένο νόημα και πρακτικό περιεχόμενο πράγμα πού θά βοηθήσει στή συμμετοχή όλων των γυναικών στις συνεδριάσεις. Τό κομματικά γυναικεία μέλη θά καταπιαστούν με τά ζητήματά τους συνδεμένα με τά γενικώτερα πολύμορφα σημερινά προβλήματα. Έτσι οι συντρόφισσες θ' αγαπήσουν τίς συνεδριάσεις. Θά λείψει κάθε γενικότητα και άοριστολογία, άδυναμία μας γενική, πού πολύ μας συγκρατεί τή δουλειά.

3) Να χτυπηθεί τό παραφόρτωμα πού γίνηκε σε όρισμένα στελέχη και

μέλη με άποτέλεσμα, άσκοπα να σπαταλούνται δυνάμεις και άκόμα ν' άχρηστεύονται άνθρωποι μ' αυτή νή κακή μας ταχτική.

4) Τό ζήτημα τής στρατολογίας πού χρειάζεται ιδιαίτερη μελέτη και προσοχή γιατί επικίνδυνα καθυστερεί. Μέσα στο κόμμα μας πρέπει τήν ύπεροχή σε αριθμό να τήν έχουν οι εργάτες. Όμως στις δικές μας τίς πόλεις είναι άσημαντος ό αριθμός των εργατριών. Υπάρχουν κάλιστα και πόλεις όπως τό Ρέθυμνον όπου λείπουν τελείως εργάτριες βιομηχανίας. Γι' αυτό έμεις συνεχίζοντας κάθε προσπάθεια στρατολογίας στις εργάτριες, βασικά θά μελετήσωμε τή στρατολογία μας στή γυναίκα νοικοκυρά.

5) Τό ζήτημα τής διαφώτισης μεσα στις γυναίκες πού χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και μελέτη. Δέν πρέπει να ξεχνάμε πως οι άδυναμίες είναι μεγαλύτερες στις συντρό-

ΤΑ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΕΑΜ

Στις 27 του Σεπτέμβρη κλείνουνε πέντε χρόνια από τότε που, μέσα στο καμίνι της κατοχής, ξεπετάχθηκε το Έθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο. Μέσα στις συνθήκες της ανέλεκτης πείνας και τρομοκρατίας των κατακτητών και των ντόπιων συνεργατών του, όταν τα άλλα κόμματα είτε αδρανούσαν μοιρολατρικά, είτε συνεργάζονταν ανοικτά με τους κατακτητές προδίνοντας το Έθνος. Το ΚΚΕ, παρά τα κτυπήματα που είχε δεχθεί απ' το φασισμό της 4ης Αυγούστου πήρε την πρωτοβουλία και ίδρυσε, μαζί με άλλα κόμματα και ομάδες της αριστεράς το ΕΑΜ. Ή-

φισσες απ' ότι είναι στους συντρόφους. Παράλληλα όμως υπάρχει ένας αξιοθαύμαστος ζήλος στις γυναίκες για μάθηση. Μοιάζει με το σκλάβο που σαν ελευθερωθεί θέλει να ρουφίσει όλο το λεύτερο και μυρωμένο αγέρι. Με μέθοδο και σύστημα όμως πρέπει να αρχίσει αυτή ή δουλειά και να τοποθετηθεί σε σωστό δρόμο, εκεί που ήδη έχει αρχίσει. Οι οργανώσεις μας ακόμα δεν πρέπει να ξεχνούν το καθήκον τους στις αγράμματες συντρόφισσες. Στα Χανιά έχει αρχίσει αυτή η προσπάθεια. Το ίδιο πρέπει να γίνει και στις άλλες πόλεις.

Τέλος να δραστηροποιήσουμε τους γυναικείους προοδευτικούς συλλόγους. Αυτό θα γίνει με πρακτική δουλειά και μαζική δράση. Τότε μόνο θα μαζικοποιηθούν και θα αξιοποιήσουμε την έμπροση που έχουν μέσα στις γυναικείες μάζες.

Γύρω απ' όλα αυτά θα πρέπει να δουλέψουν οι γυναικείες βοηθητικές επιτροπές με γνώμονα και οδηγό τις αποφάσεις του 7ου συνεδρίου. Ν' αρχίσουν μία συστηματική μελέτη και έτσι θα μπορέσουν και τ' αντοίστιχα κομματικά όργανα να ενισχύσουν την ανάπτυξη της δουλειάς μας μέσα στις γυναίκες.

ταν αυτό που απαιτούσε η ψυχή του Έλληνικού λαού, που δε γνώρισε ποτέ το αίσθημα της ύποταξης σ' οποιοδήποτε κατακτητή. Ήταν το Έθνος που οθρώνονταν, για άλλη μία φορά, με το σύνθημα της επιβίωσης, της τιμής, της Λευτεριάς.

Με τα τρία αυτά γράμματα ριζωμένα βαθιά στην ψυχή του Έλληνικού λαού, δημιούργησε κάτω από τις πιο δύσκολες συνθήκες με αίμα και θυσίες ανυπολόγιστες τούπέροχο έπος της Έθνικης Αντίστασης. Δημιούργησε τον Έθνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό, το θρυλικό, το δοξασμένο ΕΛΑΣ. Πραγματοποίησε την ένωση της νεολαίας με την ΕΠΟΝ και ανέβασε το αίσθημα της αλληλεγγύης με την Ε.Α. "Ότι πολυτιμώτερο υπήρξε σ' αυτό τον τόπο έμεινε όμολογούντο απ' τον κατακτητή—Γερμανό Ιταλό ή Βούλγαρο—και κάθε Έλληνας σήμερα, όπουδήποτε της γης κι' αν βρίσκεται, αισθάνεται τη μεγαλύτερη περηφάνεια γι' αυτό. Η συμβολή του ελληνικού λαού, στη Νίκη των Ένωμένων Έθνων, έναντι στις μασθρες δυνάμεις του φασισμού, είχε αγαμφοβήτητα.

Την φειδινή επέτειο του ΕΑΜ ο λαός θα γιορτάσει με τον ίδιο ένθουσιασμό και με την ίδια αποφασικότητα που τη γιόρτασε και περίσω. Είναι το σύμβολο της Έθνικης απελευθέρωσης και της λαϊκής Νίκης που για τον Έλληνικό λαό δεν ολοκληρώθηκε ακόμη. Μόνο στην Ελλάδα απ' όλες τις απελευθερωμένες χώρες της Ευρώπης, οι δυνάμεις του φασισμού οι ίδιες δυνάμεις της κατοχής, με την υποστήριξη των ξένων ιμπεριαλιστών, εξακολουθούν ν' αγωνίζονται στον τόπο. Μόνο στην Ελλάδα συνεχίζεται το δολοφονικό έργο του αίματος, με τον ίδιο το Γερμανικό ρυθμό. Μόνο εδώ δε μπήκε μία πέτρα πάνω στην άλλη και διασπαθίζεται έγκληματικά το Έθ-

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Στις 7 Σεπτεμβρίου κ. ο Νομάρχης Χανίων κάλεσε τη νόμιμη Διοίκηση του 'Εργατικού Κέντρου να παραδώσει σε επίτροπή δημοσίων υπαλλήλων γιατί—όπως ισχυρίζεται—είναι παράνομη ύστερα από την 885)1945 Απόφαση του Συμβ' Επικρατείας, που ακύρωσε τις υπ' αριθ. 24792 της 23)10)45 και 28)12)45 αποφάσεις Υπουργού Εργασίας. Το ίδιο έγινε και στους άλλους Νομούς της

Κρήτης. Για να φανεί η έκταση της παρανομίας αυτού του πραξικοπήματος της «Λαοπρόβλητης» σημειώνουμε, ότι καμιά από τις Διοικήσεις των 'Εργατικών Κέντρων του νησιού δεν «έμπιπτει» στην απόφαση 885)1945. Γιατί των Χανίων έχει έκλεγει στις 16 9 45 δηλαδή πριν από την απόφαση 24 792 και του 'Ηρακλείου και Λασηθίου ή μιλ' έχει έκλεγει στις 28 46 και η άλλη στις 18.8 46 και

κό εισόδημα και η συμμαχική βοήθεια. Μόνο στην Ελλάδα το κίνημα της 'Εθνικής Αντίστασης βρίσκεται εκτός νόμου, όπως ακριβώς στην περίοδο της κατοχής. Την πατρίδα μας την έχουν κατακτήσει σκιάχτρο της Βαλκανικής και της Ειρήνης.

Ο λαός όμως, άτσαλαμένος μέσα στους σκληρούς αγώνες της κατοχής δεν υποτάσσεται. Αποδείχθηκε πώς δεν υπάρχει δύναμη να λυγίσει την απόφασή του για την ολοκλήρωση της Νίκης. Σήμερα που η ολομέτωπη επίθεση ενάντια στο λαό φτάνει στο κορύφωμά της, που με ένα νόθο δημοψήφισμα και την επάνοδο του Γεωργίου, πάνε να ολοκληρώσουν το φασισμό και το ξεπούλημα της χώρας μας στους ξένους, ή πάλι του λαού για τη Δημοκρατία και την 'Ανεξαρτησία, άνεβαίνει καθημερινά σε πιά άποφασιστικές μορφές. Στο κήρυγμα του μίσους και του έμφυλίου πολέμου αντιτάσσει τη δημοκρατική του ένότητα, τη συμφιλίωση. Μόνο έτσι συμφιλιωμένος κι' ενωμένος λαός θ' αποτρέψει τον κίνδυνο του φασισμού και του έμφυλίου πολέμου και θα επιβάλει τη θέλησή του για Δημοκρατία και Λευτεριά.

Στά πεντάχρονα του ΕΑΜ, ο λαός της Κρήτης πλάι πάντα σ' ολοκληρωτόν 'Ελληνικό λαό, θα διακηρύξει την απόφασή του να κόψει το δρόμο του φασισμού. Στόν απολογισμό δουλειάς που θα γίνει στο

πρώτο Πανελλαδικό Συνέδριο του ΕΑΜ, που συγκαλείται στην 'Αθήνα στις 27 του Σεπτέμβρη, έχει να δείξει μια πλούσια δράση στην περίοδο της κατοχής. Το αίμα των παλικαριών της Κρήτης, που έπεσαν πολεμώντας τόν κατακτητή, άχνίζει άκόμη στην πολύπαθη αυτή γωνιά της 'Ελλάδας. Τη Λευτεριά μας την έξαγοράσαμε, όπως πάντα, με πολύ αίμα. Κρατήσαμε όμως άμόλυπτη την ιστορική μας παράδοση την τιμή της Κρήτης. Είμαστε περήφανοι για αυτό, όπως είμαστε περίφανοι για τόν δημοκρατικό φρόνημα του λαού, για τή λαϊκή ένότητα.

Με την εύκαιρία των 5 χρόνων και του Συνεδρίου, άς ριχτούμε στη δουλειά για τήν ολοκλήρωση του έργου μας. Παλεύοντας για να διατηρήσουμε και να ολοκληρώσουμε τή δημοκρατική ένότητα και τή συμφιλίωση του λαού, συνεχίζουμε τόν άγώνα που άρχισε στις 27 του Σεπτέμβρη 1941, για τήν πατρίδα για τόν 'Εθνος.

Ο άγώνας αυτός θα στεφανωθεί με τή Νίκη της Δημοκρατίας. Γιατί είναι απόφαση του λαού να επιβάλει τή Δημοκρατία και να τραβήξει μπροστά, κοντά στα άλλα κράτη της Εύρώπης, για τήν πρόοδο και τόν πολιτισμό.

Για τήν ανοικοδόμηση και άναγέννηση της Πατρίδας μας.

ΒΑΓΓ. ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΗΣ

τις έκλογες παρακολούθησαν δικαστικοί αντιπρόσωποι, που έκήρυξαν τις έκλογες νόμιμες, αφού μελέτησαν και την απόφαση 885/1945 του Σ. Ε. 'Ακόμη και ο κ. Εισαγγελέας Χανίων χαρακτήρισε την ενέργεια του νομάρχη παράνομη και ο ίδιος ο κ. Νομάρχης νταηλιδικά διολόγησε σε μία 'Επιτροπή ότι «παρανομεί». Μα και κατά το νόμο 69 περί σωματείων ούτε ο 'Υπουργός, ούτε ο Νομάρχης έχει αρμοδιότητα να επέμβει στα σωματειακά παρά μόνο το δικαστήριο.

Στους άλλους Νομούς δεν κατάφεραν να στελιώσουν διορισμένες διοικήσεις, όμως στα Χανιά διόρισαν μία Διοίκηση με επικεφαλής το Μιχ. Μαρκουλάκη συνεργάτη των Γερμανών και καταδικασμένο σαν ανάξιο της πατρίδας από το δικαστήριο των δοσιλόγων, που διορίστηκε γιατί ήταν τέτοιος. Πολλοί από τους άλλους διορισμένους δεν δέχτηκαν το διορισμό τους.

Που άποβλέπει αυτή η επίθεση της «Λαοπρόβλητης» είναι φανερό. Ν' άποκεφαλίσει την εργατική τάξη από τους άφοσιωμένους στα συμφέροντα της εργατικούς ηγέτες και στη θέση τους να διορίσει όργανα των έχθρων της εργατιάς που θα έκφυλίσουν τον άγώνα της για τα μεροκάματα, για την επίβίωση, τις συνδικαλιστικές έλευθερίες, τη λευτεριά, την ανεξαρτησία.

"Ετσι τα κέρδη θα σωρεύονται άκόμη πλουσιότερα στους μπεζαχτόδες των χρυσοκυνθάρων και η εργατιά θα πάψη να είναι δυναμικό έμπόδιο στην άποικοποίηση της χώρας. Αυτό δεν το κρύβουν. 'Ο κ. Νομάρχης σε μιά έπιτροπή εργατών που διαμαρτυρήθηκε για τη κατάργηση της Διοικ. του Ε.Κ.Χ. τους δήλωσε : «Τώρα θα καθαρίσουμε τα τσανάκια μας». Μερικοί έθνικόφρονες εργοδότες έτριβαν τα χέρια τους. «Τώρα με το Μαρκουλάκη θα χαμηλώσουμε το μεροκάματο και θα πάφουμε Σέρβους και Βούλγαρους εργάτες». 'Η έφημ. «Πατρίς» άμέσως με τη κατάργηση της Διοίκησης του Ε.Κ.Η. έδωποίησε το προσωπικό της

ότι θα περικόψη το μεροκάματο τους.

Αυτές οι ένεργειες της Κυβέρνησης που δεν στηρίζονται σε ίχνος νομικής και ήθικής βάσης βαθμολογούν την έκταση της άπόγνωσης και του μίσους που τρέφει για την εργατιά η «Λαοπρόβλητη» και τη δουλική της ύπακοή στα ίμπεριαλιστικά κελεύσματα του κ. Μπέβιν.

Στα Χανιά η παληή πήρε οξύτερο χαρακτήρα έξ αίτίας της έπιμονής και της συμπεριφοράς του κ. Νομάρχη και των μηχανοραφιών του Μαρκουλάκη Μα κι' έδω δεν τά κατάφεραν να στελιώσουν τη διορισμένη τους διοίκηση.

Στις 14 του Σεπτέμβρη η νόμιμη Διοίκηση σε άνακοίνωση της κά ειγνωστό ότι η διορισμένη διοίκηση του Μαρκουλάκη άπολύεται, ύστερα άπό την άκλόνητη κι' άποφασιστική στάση της εργατικής τάξης και του λαού, ύστερα άπό τη σκληρή πίεση της, με διαβήματα των ιοικήτ. Συμβουλίων των Σωματείων, της 'Επιτροπής άπό προέδρους των Σωματείων και της ίδιας της Νομικής Διοίκησης που σταράτα τόνισαν στο κ. Νομάρχη ότι ο Κρητικός λαός δεν άνέχεται τέτοιες «παρανομίες» και δεν πρόκειται να ύποκύψη στους έκβιασμούς και τις άπειλές των Λαοπροβλήτων. 'Ο κ. Νομάρχης ύποχώρησε παρά τη θέληση του. 'Ωστόσο πιστός στα άνιεργατικά του αίσθήματα έξακολουθεί να κατακρατεί το κλειδί του Κέντρου και να παρεμβάλλει όσα έμπόδια μπορεί στη λειτουργία του.

Τα άποτελέσματα της παράνομης αυτής επίθεσης της λαοπρόβλητης, η στάση της εργατιάς και γενικώτερα του λαού, η ύποχώρηση της Κυβέρνησης δείχνουν ότι στη κρήτη δεν είναι καθόλου εύνοϊκές οι συνθήκες για να έφαρμοσθεί κι' έδω ο κυβερνητικός έτσιθελισμός, ο έπισημος ντραμπουκισμός.

Κι' αυτό γιατί πλάί στην εργατική τάξη που παλληκαρήσια παλεύει για την επίβίωση, τις συνδικαλιστικές έλευθερίες, τη λευτεριά, την ανεξαρτησία, 'Ο Κρητικός λαός σε

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Το δημοψήφισμα έγινε με άγγλική κατοχή, με τη θεαματική επίσκεψη του Αμερικανικού Στόλου μέσα στα Βιλαιτία των συμμοριτών, στα λιμέρια των οργάνων της τάξης. Μέσα στο καθεστώς των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων «μεγάλης έκτασεως» των οίωγμών, της έξυγλιανσης του ψυχολογικού έκβιασμού, των δολοφονιών, των έκτοπισμών "Έγινε με τα δίπτυχα, με τα πιστοποιητικά, έγινε με τους αναθεωρημένους καταλόγους, που έσβυσαν όσους μπόρεσαν δημοκρατικούς και έτσι δεν ψήφισαν τώρα, ενώ ψήφισαν στις 31 Μάρτη. "Έγινε σε πολλά τμήματα με την αναγκαστική προστασία ενόπλων συμμοριτών και χωρίς δικαστικούς αντιπροσώπους. Και μ' όλα αυτά όπου μπόρεσαν οι "Έλληνες να ψηφίσουν έστω και με σπασμένα τα κεφάλια ή δημοκρατία νίκησε. "Όπου πάλι κάποιος Σούρλας με ένα φερμάνι στεροβσε όλους τους δημοκρατικούς της Έλληνικής τους υπηκοότητας ή Βασιλεία πήρε περισσότερους ψήφους από τους ψηφοφόρους. Αυτό λοιπόν το δημοψήφισμα θεωρεί ιδανικό ή «έτυμγορία» των άγγλοαμερικανών παρατηρητών.

Αυτά τ' αποτελέσματα του δημοψηφίσματος στις πόλεις και τα χωριά αποδείχνουν την πλαστότητά

ναι αποφασισμένος να παλαίψει μαζί της για τα ίδια ζητήματα τα ίδια ιδανικά που σήμερα συμπυκνώνουν το όλο ελληνικό πρόβλημα.

Η εργατική τάξη των Χανίων και της Κρήτης γενικώτερα, εκτιμώντας σωστά την έννοια και τις ευθύνες αυτής της υποστήριξης θα προχωρήσει πιο θάρετα, πάντα πρωτοπόρα στους σκληρούς αγώνες ως που τα συνθήματα του αγώνα της γίνουν πράξεις για το καλό όλόκληρου του Έθνους.

του. Αυτό το δημοψήφισμα αποδείχνει πώς χρεωκόπησε πέρα για πέρα ή άγγλομοναρχική πολιτική. Από τη πείρα του δημοψηφίσματος πείστηκε ο Έλλ. λαός για άλλη μια φορά πώς όσο έδω βρίσκονται άγγλοι δεν πρόκειται ή θέληση του να γίνεται πράξη και οι άγγλοι πώς δεν πρόκειται να τον λυγίσουν.

Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ.

Η «λαοπρόβλητη» των βασιλοφρόνων και των δοσιλόγων, δεν άφησε τομέα της δημόσιας ζωής, που να μη χάσει, την ρουσοφετολογία, και τον άπαισιο μοναρχόδουλο κομματισμό της. "Έτσι επενέβη και στο έργο του άνθελονοσιακού αγώνα της Ούνρα, ζητώντας να αντικατασταθούν δοκιμασμένοι όπαλληλοι με άλλους μοναρχικούς, άδιαφορώντας για τις συνέπειες σε βάρος της υγείας και της ζωής του Κρητικού λαού. "Η ενέργεια αυτή του κ. Βούλτσου ξεσήλωσε την Παγκρήτια αγανάκτηση, και ή στάση της Ούνρα που άπεριπτε τις παράλογες αυτές αξιώσεις, προεκάλεσε την ανακούφιση του λαού, που μ' όλη του την ψυχή τέθηκε στη διάθεση της Ούνρα για την άποτελεσματική συνέχιση του έργου για την καταπολέμηση της έλονοσίας. Δυστυχώς ή Ούνρα μέχρι τέλους δεν κράτησε τη θέση που έπρεπε να κρατήσει ένας ανεξάρτητος διεθνής οργανισμός, θέση που πρέπει να είναι μόνο ή έξυπνότητα του λαού και όχι των κομματικών συμφερόντων όρισμένων κύκλων ή μιας κυβέρνησης που στρέφεται ενάντια στο συμφέρον του λαού.

Επικράτησε το πνεύμα της συναλλαγής με τους μοναρχικούς, πράγμα που διευκόλυναν οι Άγγλοι πράκτορες της Ιντέλλιτζεν Σέρβις μέσα στην Ούνρα. "Έτσι διώχτηκαν από την Κρήτην οι μηχανικοί κ. κ. Ζαφειρίδης, Τσίγκος και Κυριαζής.

για τὸ λόγο καὶ μόνο διὸ σὰν τίμιοι Ἕλληνες πατριῶτες καὶ δημοκράτες σιτὴ Μ. Ἀνατολὴ τάχθηκαν ἀλληλέγγυοι μὲ τὸν ἑλληνικὸ λαὸν κατὰ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καὶ τῆς ξένης ἐπέμβασης σιτὴ χώρα μας. Κι' ἀκόμα γιατί σὰν τίμιοι ἄνθρωποι ξεσκεπασαν τὶς ρεμοῦλες καὶ τὶς διαχειριστικὰς ἀνωμαλίας στὸ χρῆμα καὶ τὰ ὄλικά τῆς Μ' αὐτῆ τὴν ἀνήθικη συμφωνία ἐξηλώθη διὸ ξαναρχίζει ὁ ἀνθελονοσιακὸς ἀγῶνας. Ὡμῶς τ' ἀποτελέσματα τῆς κυβερνητικῆς ἐπέμβασης καὶ τῆς χλιαρῆς στάσης τῆς Οὐνρα πλήρωσε καὶ πληρώνει ὁ Κρητικὸς λαός. Σταμάτησε ἡ καταπολέμησις γι' ἀρκετὰς μέρες, τὶς πρὸ πολυτίμες καὶ τώρα πού «ἐπανήρχισα» κανεὶς δὲν βλέπει τίποτα νὰ γίνεται. Ἡ ὑπόθεσις ὀλόκληρη φαίνεται διὸ ἔχει ναυαγήσει. Ὁ Κρητικὸς λαός, ζητᾷ νὰ δοθοῦν ἐξηγήσεις καὶ πιστεύει πῶς σύντομα θὰ ζητηθοῦν οἱ εὐθύνες, ὅπου αὐτὲς ὑπάρχουν.

= ο =

Ἡ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ...

Ἡ περίοδος ἀνασυνκροτήσεως πού φέρνει σιτὴ χώρα μας ὁ Γεώργιος ἄρχισε κι' ἄλλας σιτὴν Κρήτη. Δυὸ μέρες μετὰ τὸ νόθο καὶ πλαστὸ δημοψήφισμα πού σκάρωσε ὁ μοναρχοφασισμὸς μὲ τὴ βοήθεια καὶ καθοδήγησις τοῦ Ἑγγλέζικου ἱμπεριαλισμοῦ ἄρχισαν οἱ συλλήψεις. Αἰτία τούτῃ τῆ φορὰ ἡ «ἐξέβρισις» πού τοῦ Βασιλέως. Ἔτσι πᾶσθηκαν σιτὸ Ἡράκλειο καὶ σιτὸ Ρέθυμνο οἱ συντάχτες τῶν ἐφημερίδων «Ἐλευθέρης Κρήτης» καὶ «Νικῆς» καὶ σιτὰ Χανιά ὁ ὑπεύθυνος τῆς «Δημοκρατίας» Γιάννης Φιλιππάκης. Ἡ κυβέρνηση σιτὴν προσπάθειά της νὰ σβύσει τὴν ἐλευθέρη φωνή τοῦ λαοῦ πού ἀκούγεται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸν τύπο ἐπανεφέρεσέ ἰσχύ ἕνα νόμο τῆς Α' περιόδου τῆς Βασιλείας τοῦ Ὁθωνος πού ἔχει δημοσιευθεῖ τὸ Νοέμβρη τοῦ 1837. Ἄς εἶναι ὅμως βέβαιη πῶς δε θὰ καταφέρει νὰ κάνει πράξη τοὺς σκοποὺς της. Τῆ φωνῆ τοῦ λαοῦ πού

κάθε μέρα θὰ γίνεται πρὸ βουερῆ κα θὰ μοστιγώνει μὲ περισσότερο θάρρος τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτη δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴ σβύσει ὅσο δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ σβύσει ἕναν ὀλόκληρο λαὸ πού μάχεται μὲ ἡρωϊσμό καὶ αὐτοθυσία γιὰ τὰ εὐγενέστερα ἰδανικά τῆς φυλῆς μας, τὴν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ καὶ τὴ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

= ο =

ΓΙΑΤΙ ΗΡΘΑΝΕ ;

Ἐπάρχουν ἐπάνω σιτὴ γῆ πολλὰς δυστυχημένους χώρες καὶ δυστυχημένοι λαοί, πού ἀνήκουν σιτὸ ἀποικιακὸ κράτος τῆς Ἀγγλίας. Μποροῦμε νὰ ποῦμε σήμερα καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχει ὁ φόβος πῶς ἴσως ὑπερβάλλουμε τὰ πράγματα πῶς εἴμαστε ἡ πρὸ δυστυχημένη χώρα καὶ ὁ πρὸ δυστυχημένος λαός τῆς «ἀπεραντῆς αὐτοκρατορίας». Δὲν θ' ἀναφέρουμε ἐδῶ οὔτε τί κάνει ὁ Σούρλας οὔτε τί κάνει ὁ Ματιέδας σιτὴ Θεσσαλία κι' οὔτε τὰ «κατορθώματα» τοῦ κ. Σπυρέτου Θεοτόκη ἢ Μοσκιοῦ (ἔτσι τὸν λένε σιτὴν Κέρκυρα) ἢ τῶν ἐπιτροπῶν Ἀσφαλείας. Ἀκόμα δὲν θὰ γράψουμε οὔτε λέξη γιὰ τοὺς διάφορους «Τζῶρτζ» καὶ «Ἐβανς» πού ἐνισχύουν καὶ καθοδηγοῦν τὶς συμμορίες τῶν μοναρχικῶν σιτὸ μακάβριο ἔργο τους. Μὲ λίγες γραμμὲς σ' αὐτὸ τὸ σημείωμά μας θὰ ὑποστηρίξουμε τὴ θέσις πού βάζουμε σιτὴν ἀρχὴ γιὰ τὴ χώρα καὶ τὸ λαὸ μας. Καὶ γιὰ φαίνονται ἀρκετὰς μόνο 5 γραμμὲς: Σιτὴν Ἑλλάδα ἦρθε μιὰ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐργατικῶν καὶ συντηρητικῶν βουλευτῶν νὰ μελετήσι τὴν ἐσωτερικὴ μας κατάστασις. Ἐνα τῆς τμημα ἐπισκέφθηκε τὰ Χανιά. Δυὸ μέρες πρὶν φθάσουν ἐδῶ ὁ κ. πρόξενος τῆς Ἀγγλίας εἶχε εἰδοποιήσει τὶς λαϊκὰς ὀργανώσεις καὶ τὰ κόμματα γιὰ μιὰ συνάντησις σιτὴν ὁποία οἱ κ. κ. Βουλευτὲς θὰ ἀκούγαν μετὰ προσοχῆς τὰ προβλήματα τοῦ τόπου.

Ἦρθε λοιπόν. Ἡ ἄφιξή τους κρατήθηκε μυστικὴ, δὲν δέχτηκαν κανένα καὶ ἔφυγαν σὲ μιὰ (ἀριθ. 1) ὥρα. Τὶ νὰ συμβαίνει λοιπόν; Μήπως μελέτησαν τὰ προβλήματα καὶ τὴν κα-

τάσταση τοῦ τόπου μας τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ τους; Καὶ ποῖος τοὺς ἔδιωξε λοιπόν; Καὶ γιατί αὐτοὶ δέχτηκαν νὰ μὴν ἰδοῦν καὶ νὰ μὴν ἀκούσουν τίποτα.

— o —

ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ...

Ἡ Κυβέρνηση τῶν Λαϊκῶν μελετᾷ νὰ φτάσει στὸ τέρμα τοῦ ἐκφασισμοῦ τὴν ὥρα ποὺ ὁ Γεώργιος σὲ διάγγέλμά του πᾶει νὰ πείσει τὸν κόσμον πὼς θὰ «κατωχυρώσει» τὸ σύνταγμα, τὴν ὥρα ποὺ ὁ κ. Δενδραμῆς στὸ Σ.Α. τοῦ Ο.Η.Ε., περηφανεύεται ψευδόμενος γιὰ τὴν εἰδυλιακὴ ζωὴ στὴν Ἑλλάδα. Μελετᾷ νὰ θέσει ἐκτὸς νόμου τὸ Κ.Κ.Ε. Ἔται φαντάζεται πὼς θὰ τὸ ἀφανίσει καὶ θὰ μετατρέψει τὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ σὲ ἀγέλες ἀπὸ ἄβουλα κινούμενα ποὺ ἀγόγγιστα θὰ μεταβληθοῦν σὲ σκλάβους τοῦ Σίτυ. Τὸ μελετοῦν μὰ δὲν ἀποφασίζουν. Ἔνα πρᾶγμα δείχνουν καὶ τὰ σχέδια ποὺ μελετοῦν καὶ ὁ τρόπος ποὺ τὰ μελετοῦν. Τὴν ἀδυναμία τῆς Κυβέρνησης, τὴ σύγκριση ποὺ τὴ δέρνει. Τὴ χρεωκοπία τῆς Ἀγγλομοναρχικῆς πολιτικῆς. Ὅμως οἱ συνέπειες τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων «μεγάλης κλίμακος» ἔπρεπε νὰ τὴν ἔχουν συνετίσει. Τὸ Κ.Κ.Ε., ρίξωσεν στὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ γιὰ τὴν ἐκφράζει τὸν πόθον του καὶ θυσιάζεται γιὰ τὴν προκοπὴν του. Θὰ ζεῖ ὡς ποὺ νὰ ὑπάρχει κι' αὐτός. Ὅτι δὲν ἔκανε ὁ Μεταξᾶς στὴν περίοδο τοῦ θριάμβου τοῦ Φασισμοῦ, καὶ οἱ Γερμανοὶ στίς μέρες τῆς δόξας των, δὲν θὰ πετύχει ὁ νεοφασισμὸς στὴν Ἑλλάδα στὰ ξεψυχίσματα του. Ἀκόμη πιστεύουμε νὰ μὴ ξέχασαν οἱ Λαοπρόβλητοι, πὼς ἄλλη μιὰ φορὰ πῆγαν ἐδῶ στὴν Κρήτη νὰ μουτίσουν τὸ Λαὸ μὲ τὴν τρομοκρατία καὶ τίς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν πεζοναυτῶν. Στὸ τέλος αὐτοὶ γελοιοποιήθηκαν καὶ σήμερον ὁ Λαὸς ἔχει μεγαλύτερη πείρα καὶ σκληρότερη ἀπόφαση.

ΟΙ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΟΙ...

Στὴν Κρήτη φιλοξενεῖ ἡ Κυβέρνηση μερικὰς ἑκατοντάδες Ἀλβανούς, Σέρβους καὶ Βουλγάρους ἐγκληματίες πολέμου. Εἶναι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔσφαξαν, λεηλάτησαν καὶ κατὰκαψαν τὴν Μακεδονία καὶ Β. Ἡπειρο.

Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι δυσαρεστημένοι ἀπὸ τὴν διαμονὴν τους καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν στοργικὴν φροντίδα τῶν «βουλγαροαλβανοφάγων» μοναρχικῶν καὶ τῶν ὀργάνων τους. Τοὺς ἔχουν παραχωρήσει οἰκήματα δημόσια καὶ ἰδιωτικά «δωρεάν γιὰ τίς ἐθνικὰς τους ὑπηρεσίας», καὶ πέρνουν τὸν καφὲ τους σ' ὄποιο κέντρο ἐπιθυμοῦν στίς πρωτεύουσας τῶν 4 Νομῶν. Ὅσο ἀπὸ λεπτὰ δὲν στενοχωροῦνται καθόλου ὅπως δείχνουν τὰ εἰκοσοχίλιαρα ποὺ ἀλλάσσουν.

Ἀκόμα οἱ «ἐθνικόφρονες» Νομάρχες καταβάλουν ἐξαιρετικὰς προσπάθειες νὰ τοὺς βροῦν δουλειὰ «ἀνάλογα μὲ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν κοινωνικὴν τους ἀνατροφὴν», σὲ βάρους βέβαια τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν! Αὐτὰ τὴν ὥρα ποὺ οἱ Ἑλληνας ὑπερασπιστὲς τῆς Ἑλληνικῆς τιμῆς καὶ Λευτερίας τὰ καραβάνια τῶν ἀγωνιστῶν ποὺ μεταφέρονται στὴν Γαῦδο εἶναι καταχωνιασμένοι στὰ πιὸ βρωμερὰ καὶ σκοτεινὰ μπουντρούμια ποὺ ἀφανίζει ἢ πείνα καὶ κυριαρχεῖ ἢ τρομοκρατία, δὲν ἐπιτρέπουν νὰ παρουν οὔτε ἀπ' ἔξω φαί.

Ἐκεῖ μᾶς κατάντησε ἡ ἀγγλικὴ κατοχὴ καὶ ἡ ἐθνικοφροσύνη τῶν «λαοπροβλήτων».

525252525252525252525252525252

Ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ μας καθυστέρησεν ἀρκετὸ χρόνον ἐξ αἰτίας τεχνικῶν δυσχερειῶν. Οἱ τεχνικὲς ἐλλείψεις ἀντιμετωπίσθησαν καὶ ἐλπίζουμε στὸ μέλλον τὸ περιοδικὸν μας θὰ κυκλοφορεῖ στὴ κανονισμένη ἡμερομηνία,

(Ἀπὸ τὴν σύνταξιν)

525252525252525252525252525252

